

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
YAPAY ZEKÂNIN KAZANIMLARINA YÖNELİK ATILACAK ADIMLARIN BELİRLENMESİ, BU ALANDA HUKUKİ
ALTYAPININ OLUŞTURULMASI VE YAPAY ZEKÂ KULLANIMININ BARINDIRDIĞI RİSKLERİN ÖNLENMESİNE
İLİŞKİN TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN
MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU
(10/235, 837, 1601, 1602, 1800, 1801)

TUTANAK DERGİSİ

1'inci Toplantı

28 Ocak 2025 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Fatih Dönmez'in, Araştırma Komisyonunun kuruluş amacına ve Komisyonun Genel Kurul toplantı saatlerinde de çalışma yapabilmesi için Başkanlık Divanından alınan izne ilişkin açıklaması

III.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI

A) Görüşmeler

1.- Komisyon çalışma takviminin görüşülmesine, Komisyona davet edilecek kişi ve kurumların tespitine ilişkin görüşme

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
YAPAY ZEKÂNIN KAZANIMLARINA YÖNELİK ATILACAK ADIMLARIN BELİRLENMESİ, BU ALANDA HUKUKİ
ALTYAPININ OLUŞTURULMASI VE YAPAY ZEKÂ KULLANIMININ BARINDIRDIĞI RİSKLERİN ÖNLENMESİNE
İLİŞKİN TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN
MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU
(10/235, 837, 1601, 1602, 1800, 1801)

1'inci Toplantı
28 Ocak 2025 Salı

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Yapay Zekânın Kazanımlarına Yönelik Atılacak Adımların Belirlenmesi, Bu Alanda Hukuki Altyapının Oluşturulması ve Yapay Zekâ Kullanımının Barındırdığı Risklerin Önlenmesine İlişkin Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu saat 15.37'de açıldı.

Komisyon Başkanı Fatih Dönmez, Araştırma Komisyonunun kuruluş amacına ve Komisyonun Genel Kurul toplantı saatlerinde de çalışma yapabilmesi için Başkanlık Divanından alınan izne ilişkin açıklama yaptı.

Komisyon çalışma takviminin görüşülmesine, Komisyona davet edilecek kişi ve kurumların tespitine ilişkin görüşme yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, saat 17.31'de toplantıya son verildi.

28 Ocak 2025 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.37

BAŞKAN: Fatih DÖNMEZ (Eskişehir)

BAŞKAN VEKİLİ: Jülide SARİEROĞLU (Ankara)

SÖZCÜ: Büşra PAKER (İstanbul)

KÂTİP: Levent UYSAL (Mersin)

----- 0 -----

BAŞKAN FATİH DÖNMEZ - İzninizle toplantıyı başlatmak istiyorum.

Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, değerli basın mensupları; hepiniz toplantımıza Yapay Zekâ Araştırma Komisyonu toplantısına hoş geldiniz.

Toplantı yeter sayımız vardır.

Komisyonumuzun Komisyon Başkanı, Başkan Vekili, Sözcü ve Kâtip seçimi gündemli geçen toplantısının ardından çalışma takviminin belirleneceği ilk toplantısını açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Fatih Dönmez'in, Araştırma Komisyonunun kuruluş amacına ve Komisyonun Genel Kurul toplantı saatlerinde de çalışma yapabilmesi için Başkanlık Divanından alınan izne ilişkin açıklaması

BAŞKAN FATİH DÖNMEZ - Sayın milletvekilleri, değerli basın mensupları; yapay zekânın kazanımlarına yönelik atılacak adımların belirlenmesi, bu alanda hukuki altyapının oluşturulması ve yapay zekâ kullanımının barındırdığı risklerin önlenmesine ilişkin tedbirlerin belirlenmesi amacıyla kurduğumuz Komisyonumuzca, yapay zekânın sadece bir teknoloji meselesi değil, aynı zamanda toplumun her kesimini etkileyen, ekonomik ve sosyal alanlarda geniş yankıları olan önemli bir gelişme olduğunun her zaman bilincinde olunması gerekiyor. Geliştirilen her politika önerisinin daha kapsayıcı, her çözümün daha sürdürülebilir olabilmesi için tüm paydaşlarımıza ihtiyacımız var. Bu teknoloji, birlikte şekillendirdiğimiz ve insanlık yararına yönlendirdiğimiz sürece anlam kazanacaktır. Ülkemizde yeni bir döneme kapı açacak ve küresel dünyada hayatımızın en önemli parçası hâline gelecek Yapay Zekâ Araştırma Komisyonunun kurulmasına dair önerimiz, bildiğiniz gibi, Genel Kurulumuz tarafından kabul edilmişti ve ilk toplantımızda da görev dağılımı yapılmıştı. Bu vesileyle tüm siyasi parti gruplarımıza, buradaki üye arkadaşlarımıza teşekkür ediyor, Komisyonumuz Divanında görev alan arkadaşlarımıza bir kez daha başarılar diliyorum.

Değerli arkadaşlar, geçen -gündem belirlenmesiyle ilgili olarak, hatırlayacağınız gibi- uzmanların belirlenmesi ve konuların belirlenmesine ilişkin bir gündemimiz vardı. Bu zaman zarfı içerisinde bazı milletvekillerimizle yüz yüze, bazılarıyla telefonda da görüşerek konuya ilişkin hazırlıklarını tarafımıza da iletmışlerdi. İnşallah, bugün, etraflıca, arkadaşlarımızdan gelen önerileri hep birlikte değerlendireceğiz. Tabii, önümüzde üç artı bir, dört ay gibi bir süre var. Bunun da aslında iki haftasını kullanmış olduk. Bugün inşallah çalışma takvimini ve uzmanları belirlemek suretiyle önümüzdeki kalan süreyi en efektif, en verimli bir şekilde nasıl değerlendirebiliriz, bunları hep birlikte değerlendirmiş ve karara bağlamış olacağız.

Öncelikle, gündemimize geçmeden önce, ilk olarak "Başkanlık Sunuşları" kısmı kapsamında sizlere bazı hususlar hakkında bilgi vermek istiyorum. Bildiğiniz gibi, 14 Ocak 2025 tarihli toplantımızda Komisyonumuzun Genel Kurul toplantı saatlerinde de çalışma yapabilmesi için İç Tüzük'ün 35'inci maddesi uyarınca Başkanlık Divanından izin istenmesi yönünde bir karar almıştık. Bu karar doğrultusunda Meclis Başkanlığına yazı yazılarak Komisyonumuzun Genel Kurulun toplantı saatlerinde de çalışma yapabilmesi için Başkanlık Divanından izin talep edilmiştir. Buna göre, Komisyonumuzun toplantılarında bulunacak üyelerimiz Genel Kurul çalışmalarında var gözükecektir.

III.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI

A) Görüşmeler

1.- Komisyon çalışma takviminin görüşülmesine, Komisyona davet edilecek kişi ve kurumların tespitine ilişkin görüşme

BAŞKAN FATİH DÖNMEZ - Şimdi, izninizle, Komisyon çalışma takviminin görüşülmesi ve Komisyona davet edilecek kişi ve kurumların tespiti hususunda üyelerimizin görüş ve önerilerini almak istiyorum. Bu hususlarda söz almak isteyen arkadaşlarımız söz alabilirler. İkinci gündem maddemize geçmiş oluyoruz.

Evet, söz isteyen?

LEVENT UYSAL (Mersin) - Sayın Başkan...

BAŞKAN FATİH DÖNMEZ - Levent Bey'in bir söz talebi var.

Buyurun.

LEVENT UYSAL (Mersin) - Öncelikle çok teşekkür ederim.

Özellikle yapay zekâyla ilgili, sektörel insanlarımızın gelmesiyle, akademisyenlerimizin gelmesiyle ilgili küçük bir araştırma yaptık. Onunla ilgili de İstanbul Nişantaşı Üniversitesinde bir takım kurduk. Tamamen 7/24 bu Komisyonla birlikte çalışacak arkadaşlar, siz uygun görürseniz tabii ki. Burada Koç Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi Profesör Doktor Deniz Yuret, Boğaziçi Üniversitesinden Aslı Deniz Helvacıoğlu, Türkiye Bilişim Vakfı Başkanı Faruk Eczacıbaşı, Yapay Zekâ Girişimci Fabrikası CEO'su, Yapay Zekâ Teknolojileri Derneği Yönetim Kurulu Üyesi Barış Karakullukçu, Türkiye Yapay Zekâ Enstitüsü Kurucusu Halil Aksu, İstanbul Nişantaşı Üniversitesi Yapay Zekâ Mühendislik Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi Profesör Doktor Yüksel Çelik; buna benzer, elimizde bu işe dedike olmuş birçok arkadaşımız var, hepsiyle de iletişim hâlindeyiz. Sizler uygun gördüğünüz takdirde çok hızlı şekilde davet edebiliriz efendim. Ben bunu yazılı olarak da sizlere arz edeceğim. Nasıl isterseniz o şekilde ilerleriz.

BAŞKAN FATİH DÖNMEZ - Teşekkür ediyorum.

Diğer vekillerimizden de söz almak isteyen?

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Sayın Başkan...

BAŞKAN FATİH DÖNMEZ - Buyurun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben az önceki yapılan önerinin de üzerinden gitmek babında... Nişantaşı Üniversitemizin potansiyeli, kapasitesi hakkında en ufak bir şüphem yoktur ancak bir üniversitenin belli bir bölümüne bu çalışmayı Komisyon adına vermek çok doğru olmaz.

LEVENT UYSAL (Mersin) - Ben birçok üniversiteyi saydım.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Yok, biliyorum ama yani "Belli bir ekip çalışıyor, onların çıkardığı liste." dediniz.

LEVENT UYSAL (Mersin) - Faydalı olursa diye.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Tabii, hiç, en ufak şüphem yok. Şöyle olur: Ya, işte, Türkiye'de kaç? Açıla açıla 200 küsur üniversite oldu. Alınırılar yani bir yere... Ama şu olur: Bu alanda çalışma yapanları zaten siz de saydınız, bizim de önümüzde, elimizde şeyler...

LEVENT UYSAL (Mersin) - Diyalog kurduklarımızı söyledim.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Tabii, tabii. Hepsile kurulabilir, doğru söylüyorsunuz. Ben, mesela, Mehmet Haklıdır'la başlamak gerekir diye düşünüyorum, TÜBİTAK Yapay Zekâ Enstitüsü Başkanıyla ki TÜBİTAK, sanırım bu konuda önde gelen kurumlardan. Benzer şekilde, sizin saydığınız isimler -birkaç tanesi- benim de listemde. Tabii, geçen hafta Sayın Başkan hazırlık yapacağını da söylemişti, o da değişik isimlerle konuşacaktı. Aynı şekilde birçok üniversiteden bize de ulaşanlar var, "Biz de olalım." benzerinde. Mesela, aynı şekilde, işte bizim Eskişehir'imizde Ahmet Hoca var ESOGÜ'de. Hakikaten -bu konuda dediğiniz, sizin vurgunuz önemli- birçok alanda yapay zekânın kullanımı var; onları da Komisyon çalışmaları nedeniyle sanırım görme, öğrenme fırsatımız olacak.

Çok fazla isim var ama ben şey için söz aldım -onlar bizim adıma bunu yapsın ya da şey değil de- belki akademiden katkı olacaksa da böyle birkaç değişik şeyin içinde olacağı bir heyet oluşturabilir diye düşündüm. İşte, bu alanda yurt dışında hem akademilerde hem de bu alana ilişkin kurulmuş önemli merkezlerde çalışan Türkler var, sizlere de belki erişmişlerdir. Mesela, Merve Hickok var, Center for AI and Digital Policy Başkanı diye görüyorum önümdeki listede, yurt dışında çok çalışmaları olan. Benzer şekilde, yine Koç Üniversitesinin AI Center'ının başında Profesör Çiğdem Gündüz Demir var. Aynı şekilde, mesela, yine yurt dışında Vector Institute'de çalışan bir yurttaşımız var Sedef Akınlı Koçak diye. Çok sayabileceğimiz isimler var, onlardan süreç ilerledikçe belki faydalanacağız. Ben bu listeyi size takdim edebilirim. Tek tek üzerinden geçmeye gerek yok. Profesör Doktor Atilla Dikbaş İTÜ'den, Bilkentte Serdar Kozat var bu alanda. Hepsisi birbirinden değerli, hepsi kendi alanında biraz daha öne çıkıyor. Bu işin hukukunu, etiğini tartışmaya başladığımızda orada ayrı bir şey giriyor devreye biliyorsunuz. Yani teknoloji ya da hayatın alanlarındaki kullanımının ötesinde, işin bizim de çalışacağımız etik, hukuk boyutu dediğimizde... Yine, burada, işte, mesela, Fribourg Üniversitesinden Erdem Büyüksağış var, bu alandaki hukukçulardan diye davet ediliyor vesaire. Yine, yapay zekâ alanında hukukçu Profesör Emine Eylem Aksoy Retornaz var Galatasaray Üniversitesinden. İsimleri çoğaltabiliriz, yapabiliriz ama hani belli bir yerde, belli bir ekip bunu çalışıyor. Tabii ki sınırlı zamanda en fazla kimden, Komisyonumuz nasıl katkı alır, birlikte değerlendiririz. Buna benzer listeleri zaten aktaracağız efendim.

Teşekkürler.

BAŞKAN FATİH DÖNMEZ - Teşekkürler.

Başka söz talebi?

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) - Sayın Başkan...

BAŞKAN FATİH DÖNMEZ - Buyurun Sayın Çelebi.

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) - Teşekkürler Sayın Bakanım.

Değerli Komisyon üyelerimiz, hepinizi saygıyla selamlıyorum. Komisyonumuz hayırlı uğurlu olsun.

Yapay zekâ, çağımızın en önemli tartışması. Biz de burada aslında kutsal bir vazifeyi yerine getiriyoruz. Hem gelecek kurmak hem de geleceği korumak adına önemli bir fonksiyonu olacağını değerlendiriyorum Komisyonumuzun ve Meclis tarihinin bana göre en önemli komisyonlarından bir tanesi, bunu da layıkıyla yapacağımızı değerlendiriyorum.

Değerli Bakanım, çağrılacak isimlerle ilgili, önce bugüne kadar neler yapılmış, hangi kurullar oluşturulmuş, bence oradan bir yola çıkmamız gerekiyor. Şimdi, elimizde bir Ulusal Yapay Zekâ Strateji Belgesi var. Buradan yola çıktığımızda, bu doğrultuda Türkiye Cumhuriyeti devleti şu an Ulusal Yapay Zekâ Stratejisi Yönlendirme Kurulu oluşturdu. Elimizde bu var önce. Bu Kurulun Başkanı Cumhurbaşkanı Yardımcımız. Bu Kurulun Sekreteryasını Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı yapmakta. Dolayısıyla, bizim burada en çok muhatap olacağımız iki kurum var: Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı; kamusal bazda -özel saymıyorum- ve bunlar belli bir aşama katettiler bugüne kadar. Dolayısıyla bizim o basamakları tekrar çıkmaktansa onların yükseldiği yerden devam etmemiz daha iyi olacaktır.

Şimdi, Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi bu konuda öncelikle şunu başlattı: Kamu yapay zekâ ekosistemi; bundan sorumlu, bunu kurmaktan sorumlu. Yani nasıl yapacak, kamu yapay zekâ ekosistemi nasıl kurulacak; bunu bence dinlemeliyiz. Yani Dijital Dönüşüm Ofisi bizi bu konuda bilgilendirebilir, bunu öneriyoruz ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Milli Teknoloji Genel Müdürlüğü bünyesinde Dijital Teknolojiler Dairesi Başkanlığı var, bu da bizim muhatabımız. Bu, TÜBİTAK Yapay Zekâ Enstitüsüyle birlikte sektörel birlikte geliştirme laboratuvarları kurma görevi aldı. Yani özel sektörü de içine katıp "Kamuyla nasıl bir iş tutabiliriz?"i burası kovalıyor. Dolayısıyla burayı da aslında dinlememiz gerekiyor baştan, bunu nasıl yapacaklar?

Sonrasında, bu Yönlendirme Kuruluna yani Cumhurbaşkanı Yardımcımızın başkanlık ettiği Yönlendirme Kuruluna yapay zekâ ekosistem danışma grubu oluşturuldu. Yani aslında burada bütün saydığımız isimler muhtemelen burada var, zaten çalışılmış ve arşivde muhtemelen var bu isimler, oradan fikir alabiliriz Sayın Bakanım. Zaten bu strateji belgesi hazırlanırken Cumhurbaşkanlığı ve bağlı 7 kuruluş, 16 bakanlık ve bağlı 13 kuruluş, 38 özel sektör, 26 üniversite ve farklı disiplinlerden 103 uzmanla görüşülmüş bu çalışmada, 2 de çalıştay yapılmış. Dolayısıyla, isim belirlerken bence buradaki havuzdan da faydalanmak iyi olacaktır diye değerlendiriyorum.

Ayrıca, bu Yönlendirme Kurulu koordinesinde çalışma grupları oluşturulmuş, bu da önemli. Bu çalışma gruplarını tek tek saymak istiyorum. Bence bu çalışma gruplarına göre isim çağırırsak -şimdi sayacağım bu grupları- aynı gruptaki 2 çok önemli profesör olabilir, çok bilindik ama bence her gruptan birer kişiyi önce dinleyip sonra belki ikincilere geçmek zaman kaybını önleyebilecektir. Bu çalışma gruplarını sayıyorum: Teknik altyapı ve platformlar çalışma grubu, bir. Şimdi, bu çok önemli. Biz yapay zekâyı konuşuyoruz ama yapay zekâyı konuşturacak teknik altyapı bizde, Türkiye'de var mı? Bize bunun bilgisi lazım, şu an yok, bunun bilgisini almamız lazım. İki, insan kaynakları çalışma grubu. Sistem olsa, yetişmiş eleman var mı? Bunu da öğrenmemiz gerekiyor. Üç, veri yönetişimi çalışma grubu. Bu sistemin, yapay zekânın aslında en önemli yakıtı veri. Veri birlikteliği Türkiye Cumhuriyeti'nde var mı? Hangi tedbirler alınmış? Bunu dinlememiz gerekiyor. Dört, yapay zekâ hukuku ve etik çalışma grubu. Hepimiz sayıyoruz, bunu da dinlememiz gerekiyor. Güvenilir ve sorumlu yapay zekâ çalışma grubu. Yani yapay zekâda insanlığın faydasına dokunacak şekilde hangi tedbirler alınıyor? Dolayısıyla bu 6 grup üzerinden isimler çağırılabilir Sayın Bakanım, bunu öneriyorum.

Ve Ulusal Yapay Zekâ Strateji Belgesi'nde 6 stratejik öncelik, 24 amaç, 119 tedbir belirlenmiş zaten. Bu amaçları da saymak istiyorum ki belki çağıracağımız isimler bunları da doldurabilir. Bir, yapay zekâ uzmanlarını yetiştirmek ve alanında istihdam etmek birinci stratejik amaç. İki, araştırma, girişimcilik, yenilikçiliği desteklemek. Üç, kaliteli veriye ve teknik altyapıya erişim imkânlarını genişletmek. Dört, sosyoekonomik uyumu hızlandıracak düzenlemeleri yapmak yani istihdam daralması vesaire onlarla ilgili. Beş, uluslararası düzeyde iş birliklerini güçlendirmek. Altı, yapısal ve iş gücü dönüşümünü hızlandırmak. Dolayısıyla güzel bir çerçeve çizilmiş bana göre. Oralardan ona göre isimler çağırılabilir. Ayrıca, bakanlıklarda da bazı çalışmalar var, belki onları çağırıp siz ne yaptınız diye de sorabiliriz. Bunlar hangileri? Adalet Bakanlığı'nda Bilgi İşlem Genel Müdürlüğü altında Büyük Veri ve Yapay Zekâ Uygulama Şube Müdürlüğü. Ne yaptınız yani eksikler ne, gidemiyor musunuz; hani bunları sorabiliriz. Sağlık Bakanlığı'nda Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü, Yapay Zekâ ve Giyilebilir Teknolojiler Birimi. Millî Savunma Bakanlığı

bünyesinde -bu da önemli- Muhabere ve Bilgi Sistem Dairesi Başkanlığı altında Süreç Yönetimi ve Yapay Zekâ Uygulamaları Şube Müdürlüğü ve Türkiye Sağlık Enstitüsü Başkanlığı bünyesinde Türkiye Sağlık Veri Araştırmaları ve Yapay Zekâ Uygulamaları Enstitüsü bulunmakta. 4 kurumda şu ana kadar. Aslında strateji belgesindeki amaca baktığımızda en az 40 proje, 2025 sonuna kadar kamuda bin kişilik istihdam ve merkezî ile yerel yönetimde toplam 50 bin hedefi vardı. Bugüne kadar ne kadarı başarıldı? Bunu sormak lazım. Ve gayrisafi yurt içi hasılanın da yüzde 5'ine katkı sunacağı hedeflenmiş. Şimdi bunların ne kadarı karşılandı, onu öğrenmemiz gerekiyor. Ve yerelde de Gaziantep Belediyesinin bir çalışması var. Yapay Zekâ Eğitim ve Araştırma Şube Müdürlüğü kurmuşlar. Ne yaptıklarını sorabiliriz kısa da olsa. Bence olası istihdam daralmasına karşı Çalışma Bakanlığımızın alacağı tedbirlerin dinlenmesi gerekiyor. En büyük tehditlerden biri bu, istihdam daralması. Ve eğitim sistemimiz değişecek. Birçok mesleğin yerini 2045'te aslında insandan daha üstün bir şekilde yapacağı, en azından insana eşit yapacağı söyleniyor yapay zekânın. Bu durumda eğitim sistemimizde hangi reformlar planlanıyor, çocuklarımıza hangi kariyer hedeflerini şimdiden aslında düzenlememiz gerekiyor, bunun bugünden planlanması gerekiyor. O yüzden Millî Eğitim Bakanlığının da burada dinlenmesi gerekiyor bence. Ve son olarak da siber güvenlik tarafında durum nedir? Dijital Dönüşüm Ofisini bu konuda da dinlersek faydalı olacak diye değerlendiriyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN FATİH DÖNMEZ - Teşekkür ediyorum Sayın Çelebi.

Sayın Çam, buyurun.

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ben de hem toplantımızın hem de Komisyonumuzun inşallah çok güzel çalışmalar yapıp bu üç aylık süreci tamamlayacağını ümit ediyorum.

Mehmet Ali Vekilimizin kaldığı yerden devam edeyim. Ben de benzer şeylere demek ki nüfuz etmişim. Yani özellikle Yapay Zekâ Strateji Belgesi'nin derinlemesine incelenmesi ve o strateji doğrultusunda şu anda mevcut durum analizinin yapılmasının çok doğru olduğunu düşünüyorum. Daha sonra dünya örnekleri üzerinden de bir bakmamızda fayda olacağını düşünüyorum Sayın Başkanım,

Diğer bir konu, isim belirleme konusunda, en son Ulusal Yapay Zekâ Buluşması yapan Kapadokya Üniversitesinde pek çok isim vardı. Tek tek aynı isimleri vermekten ziyade orada bir de sektörel bazda ve başlıkla gitmemizin çok daha doğru olacağını düşünüyorum. Çünkü alan çok geniş, zamanımız çok kısa, biz şu anda başlıkları belirleyip ondan sonra hangi hocaları çağıracağımızı tespit etsek daha faydalı olacaktır.

Diğer bir konu, şimdi, bir taraf kamu, bir taraf özel. Kamu ve özelin neler yaptığına bakmamız gerekiyor. Teknik altyapı çok önemli. Sadece yapay zekâ dediğimizde yani içerik var ama bir taraftan da teknik altyapı boyutu var. Az önce vekilimiz de söyledi, hukuki boyut, etik çalışan -bu konuda- hocalarımız var, etik boyutunu ayrıca ele alabiliriz. Ve kamu politikası çok doğru bir noktada. Yani hangi bakanlıklar hangi konularda neler yapmış, bunu da hızlı bir şekilde, belki zamanı da iyi değerlendirmek açısından çağırıklarımıza süre verip, kısa kısa dinleyip daha sonra belki tekrardan çağırma şeklinde de olabilir. Az önce vekilimizin söylediği Michigan Üniversitesinden Merve Hickok bence de özellikle çağırılması gereken bir öğretim görevlisi.

Bakanım, bir de dernekler var. Ülkem İçin Yapay Zekâ Derneğinden Şule Güner'i -mesela- çağırabiliriz diye düşünüyorum. Orta Doğu Teknik Üniversitesinin ROMER'i (Robotik ve Yapay Zekâ Teknolojileri Uygulama ve Araştırma Merkezi) var. TÜBİTAK zaten olmazsa olmaz. Az önce bilmiyorum Yargıtay söyledi mi vekilimiz ama Yargıtay da ilk kez yapay zekâ tabanlı içtihat merkezi kurmuş, belki onları da çağırıp dinlemekte fayda olabilir. Millî Teknoloji Akademisi, Türkiye Yapay Zekâ İnisiyatifi, Yapay Zekâ Politikaları Derneği... Ve TOBB ETÜ yapay zekâ bölümünü çok erken kurmuştu, oradan da hocalarımızı davet edebiliriz. OSTİM Teknik Üniversitesi, burada da yapay zekâ mühendisliği bölümü var. Yani çok geniş alanımız, gerçekten içeride hem hocaları seçmek hem konuların bir sıralamasını yapmak çok zor olacak. Allah yardımcımız olsun. Şimdilik benim söyleyeceklerim bu kadar.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FATİH DÖNMEZ - Teşekkür ediyorum Sayın Vekilim.

Sayın Öztürk, buyurun.

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Öncelikle Komisyonumuz hayırlı uğurlu olsun. Gerçekten de aslında yapay zekâ ve belki de bir yeni çağın başlaması bizim de ülke olarak kesinlikle ıskalamamız gereken bir konu ve bu konuda neler yapmamız gerektiği sadece bizim Komisyonumuzun değil, ülkenin hem özel sektörünün hem ilgili meslek odalarının çok boyutlu üzerinde durması gereken bir konu. Belki de bu üç buçuk ayın bize yetmeyeceği bir dönem var. Yani her komisyon belki aynı şekilde değerlendirilebilir ama yapay

zekâ gibi çok boyutlu ve çok eksenli bir konuda -vekillerimiz de değindi- bizim ne yaptığımızı ve yapay zekânın ne olduğunu anlama noktasında da aslında bir bilgilendirmeye ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum. Bunu söylerken bir bilgisayar mühendisi olarak söylüyorum aynı zamanda, hani bu mesleğin içinden gelen birisi olarak. Şimdi o kadar çok boyutu var ki, dediği gibi, donanımsal anlamda teknolojik altyapı olarak biz bunun neresindeyiz ve kendimiz bunun ne kadarını üretebiliyoruz ve ne kadar bağımlıyız noktası da var ama bunun yanında da, işte, üniversitelerimiz, devletin ilgili kurumları, Cumhurbaşkanlığı bünyesinde kurulan kurumlar neler yapıyorlar, temel anlamda onların etkileşimiyle oluşmuş noktalara da değinmek lazım. Kişilerden öte, özellikle Türkiye'nin güzide üniversiteleri... Biliyorsunuz, işte, sonuçta her üniversitenin bir reytingi var, bir tercihi var, o üniversiteye girebilmek için oradaki öğrencilerin nitelikleri ve o öğrencilerden doğan yine öğretim üyeleriyle birlikte bir değeri var. Üniversitelerimizin neler yaptığıyla ilgili çalışmalara bakmak lazım ve o çalışmaların içerisinde onlara değer katan, onların içinden hocalarımızı belirlemek de önemli. Sonuçta onlar belli bir belki senkronizasyonu sağlanamamış, farklı, paralel, benzer çalışmaları yapıyor, belki bu Komisyonun varacağı bir nokta da o senkronizasyonu ve o bilgiyi alarak bu çok yönlü... Sadece bunu geliştirme noktasında değil, bunun kullanımını, bunun etik kurallarını ve bunun etkileyeceği tüm meslek gruplarını, hayatımızı ve yaşamımızı nasıl etkileyeceğiyle ilgili çok boyutlu çalışmalar yapılması gerekiyor. Tabii ki önce dinlemek lazım. Biz ne noktadayız, neler yapıldı, kamuda neler yapıldı, üniversitelerimiz neler yaptı? Bunun yanında, Bilgisayar Mühendisleri Odası, TMMOB, sivil toplum örgütleri neler yaptılar? Bu konuda hepsinin çalışmaları olduğunu biliyoruz ve bu çalışmalarla ilgili bizlere de bilgiler geliyor; muhakkak bu konularda düşüncelerimizi, fikirlerimizi aktarmak isteriz. Bir yandan da tabii ki bu bir sektör, bununla ilgili TÜRKONFED gibi yani kendi bünyesinde araştırma yapan, hangi meslek gruplarının, sanayinin, endüstrinin nasıl etkileneceği, işte, dijital dönüşüm aslında hani bunun da bir parçası ama bununla birlikte makine öğrenmesi, büyük veri, bu büyük verinin kuralları konusunda çok boyutlu bir konu. Bence önce "Ne noktadayız?"ı dinlemek lazım, öğrenmek lazım diye düşünüyorum. Kişilerden öte kurumsal yapılmış çalışmalara ve ona katkı koyanlara bakalım. Bizde de yine yurt dışında var olan çok değerli, nitelikli ülkemizin insanları var, onlarla ilgili ayrıyeten de o kurumlar ne yapmış, bakılmalı. Ayrıyeten de Avrupa Birliği ve dünya bu konuda ne yapmış? Yani, biraz kopyalamak ve bakmak lazım ki bizim fikir almamız konusunda iyi olur ama birisi de gelip bizi yapay zekâ nedir diye, yapay zekânın temel anlamda öğrenilmesi, gelişmesi noktasında da tüm Komisyonumuzu biraz bilgilendirirse katkısı olacağını düşünüyorum, buradan başlamak daha da katkılı olabilir.

Ben tekrar Komisyonun hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN FATİH DÖNMEZ - Teşekkür ediyorum Sayın Vekilim.

Şimdi, Ednan Bey'e söz söylüyorum.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Ayyüce Hanım daha önce söz istemişti.

BAŞKAN FATİH DÖNMEZ - Pardon, özür dilerim.

Ayyüce Hanım, buyurun.

AYYÜCE TÜRKES TAŞ (Adana) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ben de Komisyonun hayırlı olmasını diliyorum. Aynı zamanda, Kartalkaya'da kaybettiğimiz 78 vatandaşımıza da başsağlığı diliyorum. Allah, bir daha böyle bir felaket yaşamamamızı nasip etsin.

Yapay zekâ tüm dünyada yeni olan bir kavgam, hepimizin bildiği gibi, hatta dünyanın hiçbir ülkesinde yasal bir düzenleme de yok, ilk Avrupa Birliği yapacak inşallah, onun üzerinde çalışıyor. Burada önemli olan yapay zekânın aldığı verinin, her veriyi aldığı için onun doğru kullanılması, dünya da zaten bunun üzerinde çalışıyor. Ben şahsen Mehmet Ali Bey'e çok katılmıyorum çünkü o stratejiler ya da kuruldaki insanlar zaten bu konuda çalışmış ve onların dokümanları ve bilgileri elimizde; bir daha, bir daha onu dinleyip üzerinden geçmenin doğru olduğunu düşünmüyorum. Buraya gelip bilgi verecek insanların zaten bu konuları çok iyi bildiğini, orada ne yapıp yapılmadığını çok iyi bildiğini ve oradaki eksikliklerin ne olduğunu çok iyi bildiğini düşünüyorum. O yüzden, orada yapılması gerekenleri anlatacak ya da onları gösterecek insanlardan oluşacak ekiple burada daha çok mesai yapılmasını düşünmekteyim. Akademik dünya çok önemli, doğru ama Türkiye bu konuda gerçekten biraz dünyanın gerisinde. Benim, kendimin biraz yurt dışı tecrübem olduğu için orada da biliyorum yani orada yapay zekâ çok daha farklı boyutta kullanılıyor artık, neredeyse doktor olarak kullanılan boyutlar bile var. O yüzden, yurt içindeki akademik dünya tabii önemli ama yurt dışında bu işi yapan... Mesela, siber güvenlik uzmanı bu konuda güvenlik açısından analiz yapmış, ürün geliştirmiş, bu ürünü satmış, yabancı şirketlere satmış, orada "start-up"lar yapmış bir sürü Türk profesyonel insanlar var, onların yanında bunların da dinlenmesi gerektiğini çok önemişiyorum çünkü onlar hem konuyu çok iyi biliyor hem Türkiye'nin eksikliklerini çok iyi görebiliyor hem de dünyada bunu nasıl uyguladıklarını -kendileri yaptığı için- anlatmalarının burada çok faydalı olacaklarını düşünüyorum. Sadece akademik değil, aynı zamanda profesyonel hayattan da kişilerin davet edilmesi gerektiğini düşünüyorum, ben de bu konuda katkıda bulunabilirim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FATİH DÖNMEZ - Ben de teşekkür ediyorum.

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) - Sayın Başkanım, bir yanlış anlaşılma var.

BAŞKAN FATİH DÖNMEZ - Peki, bir söz hakkı talebi var, söz verelim.

Buyurun.

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) - Sayın Başkanım, Sayın Bakanım burada yanlış anlaşılma var sanırım, bu oluşturulan yapıda yapay zekâ danışma grubundan bahsettim, burada zaten ilgili sektör akademi ve STK temsilcilerinin katıldığı bir yapı bu. Dolayısıyla, sizin bahsettiğiniz yapı burada da var, bahsettiğim oydu.

AYYÜCE TÜRKİŞ TAŞ (Adana) - Var da var olan çalışmaları bir daha burada dinlememize gerek yok diyorum ben de, onlar zaten...

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) - Yok, yapılan çalışmaları biz bir önce önden dinleyelim, üzerine koyalım dedik zaten, yanlış anlaşıldıysa. Yani, bu özeli de kapsayan bir yapılanma, onu arz edeyim istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN FATİH DÖNMEZ - Teşekkür ediyoruz.

Şimdi, Adnan Bey'e söz vereceğim.

Buyurun.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Teşekkür ediyorum Sayın Bakanım.

Ben de, öncelikle, Komisyonumuzun hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Ben Bolu Kartalkaya'da yaşanan kazada, cinayette diyeyim, kaza demeyeyim de, yaşamını yitiren vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet diliyorum, yaralılara şifa diliyorum. Sorumluların her ne pahasına olursa olsun, ucunun da kime dokunursa dokunsun, hiçbir önemi yok, cezalandırılması en büyük temennimiz ama bu yetmiyor, bundan sonra yaşanmaması adına ne yapılması gerekiyorsa da bir an önce yüce Meclisin rol alarak, bu konuda gerekli mevzuatı ve düzenlemeyi yaparak, yetki kargaşasına da son vererek artık liyakatli kadrolarla bu tür işleri nasıl önleriz, dünya bunu nasıl başarmış, inşallah, bu konuda da yol alırız.

Benden önceki arkadaşlarımız çok değerli tespitler yaptılar ama dediğimiz gibi yol haritası çıkarabilmemiz için öncelikle bir başlık tespitini yapmakta fayda var. Yani, Sayın Bakanım, zannediyorsam bizim verimli bir şekilde çalışacağımız on dört hafta gibi bir süreç, zaman var. Bu on dört hafta içerisinde hangi konulara ağırlık vermemiz gerektiğini başlıklarla tespit edersek daha da doğru bir rehberlik sunmuş oluruz Komisyonumuza çünkü yapay zekâ her yerde yani yapay zekânın girmediği hiçbir yer kalmadı hemen hemen, dünyada da çok sıkça kullanılıyor, konuşuluyor. Hele, Amerika'daki başkanlık seçiminden sonra dev şirketlerin bir araya gelerek yapay zekâyla ilgili neler yaparız, kamu kaynakları nasıl kullanırız birlikteliği, onun akabinde hemen Çin'de açık kod kaynaklı bir şirketin çıkıp birtakım açıklamalar yapmasından sonra dünya açısından çok da cazip bir hâle geldi.

Tabii, şimdi, yapay zekâyla ilgili ülkemizde yapılmış birçok çalışma var. Doğru yürüyeceği zemin kamu ve özel sektör iş birliği ve üniversite desteğidir. Yani, bu iş birliğini aslında bizim kaçırmamamız gerekiyor. Kamu bir tarafta olacak, özel sektör bir tarafta olacak dengeli bir şekilde ama mümkün olduğunca da üniversitelerden desteklenmesi, iş birliği yapılıp desteklenmesi gerekiyor. Anladığım kadarıyla, bu Komisyonun çalışmalarından sonra da biz de herhâlde bir mevzuat çalışmasına ülke olarak gireceğiz. Şimdi, bu yapay zekâ, tabii, genel teknolojide makinelerin insan benzeri görevleri yerine getirmesini, öğrenmesini sağlayan bir teknoloji. İşte, makine öğreniminden derin öğrenmeye, doğal dil işlemeden birçok altyapıya kadar nüfuz etmiş algoritmalar hızlı bir şekilde dünyada da ve ülkemizde de gelişiyor ve her geçen gün bu konuda rol almayan özel sektör de kamu da geride kalıyor, dünyadaki ölçekleriyle baktığımız zaman rekabet edemez hâle geliyor. Bizim ülkemizde, mesela, dünyadaki kullanımlara baktığımız zaman, işte, sağlıktan savunmaya, finanstan e-ticarete, ulaşımdan müşteri hizmetlerine, eğitimden birçok alanlarda kullanılıyor. Ülkemizde daha çok savunma, e-ticaret ve finans sektörlerinde yapay zekâyla ilgili bir rol aldığını, daha ileri aşamada çalışma yaptığını ben tespit edebildim.

Tabii, burada önemli olan şeylerden biri veri kullanımı. Burada KVKK, Kişisel Verileri Koruma Kanunu çok büyük bir önem taşımaktadır çünkü yapay zekâ sistemlerinin başarısı kullanılan verilerin miktarına ve kalitesine de bağlı ancak veri toplama süreçlerinde standartlaşma ve etik sorunların çözümü, regülasyonların geliştirilmesi gerekiyor. Örneğin sağlık, finans gibi kritik sektörlerde veri mahremiyeti oldukça hassastır ki malum, geçmiş günlerde ülkemizde bu konuyla ilgili birtakım spekülasyonlar oldu. Yani bizim kamu tarafından, bakanlıklar tarafından herhangi bir zafiyetin olmadığı yönünde açıklamalar yapılmasına rağmen birçok sosyal medya mecrasında ve internet üzerinden maalesef kişisel verilerin alınıp satıldığına yönelik birtakım uygulamaları ve örnekleri de gördük. Bu konular biraz endişe verici. Dediğim gibi, verilerin korunması, mahremiyeti çok önemli. O yüzden, Kişisel

Verilerin Korunması Kanunu bu anlamıyla da çok büyük bir önem taşıyor. Belki de yapacağımız çalışmalar bu kanunun da gelişmesini sağlayacaktır.

Şimdi, bazı endişeleri de kendinden getirir yapay zekâ, mesela kontrolsüz kullanılması iş gücünün azaltılmasını sağlar, gözetim toplumlarının oluşmasını sağlar, etik sorun ve insan hakları ihlalleri gibi distopik senaryoları gündeme getirebilir, terör grupları tarafından kullanılabilir. Bu, millî güvenlik açısından da aslında ciddi bir sorundur; o yüzden çok denetlenmesi lazım. Yani mesela benim en yakın dönemde gördüğüm, yapay zekâ çok ciddi anlamda bahis siteleri tarafından da kullanılıyor. Zaten hepimizin elinde bir cep telefonu var, sosyal medyaya girdiğinizde suyla ilgili araştırma yaptığınız zaman bütün gün boyunca suyla ilgili reklamlar karşınıza çıkıyor. Eğer yasa dışı bahisle ilgili bir şey yaptığınız zaman akşama kadar yasa dışı bahislerle ilgili birtakım şeyler önünüze düşüyor. Yani neyi araştırıyorsanız, o, bir yapay zekâ algoritmasının sizin önünüze sunduğu bir şey işte. Bunun da tabii ki kontrol edilmesi gerekiyor ama sonuç itibarıyla, bunu biz ülke olarak pek kontrol edebilecek değiliz. O yüzden, uluslararası çalışmalara, uluslararası alanda oluşacak, özellikle Avrupa Birliğinde oluşacak şeylere bizim taraf olmamız gerekiyor. Anlaşmalara, sözleşmelere ülkemizin de taraf olması gerekiyor. Bildiğim kadarıyla Avrupa Konseyinin bu konuda bir sözleşmesi var; işte, Yapay Zekâ, İnsan Hakları, Demokrasi ve Hukukun Üstünlüğü Çerçeve Sözleşmesi var. Ben, bizim ülke olarak buraya taraf olduğumuzu ve geliştirilmesi gerektiğini biliyorum ama bunun daha hızlı bir şekilde ilerlemesi, bizim de buna hızlı bir şekilde adapte olmamız gerekiyor.

Tabii, bazı endişeler bu söylediklerimle sınırlı değil; mesela, yüz tanıma teknolojileri, sahte haberlerin yayılması, işsizliğin artma ihtimalinde birtakım riskler olarak gözüktüyor. Mesela, yapay zekânın yükselişinde işçi haklarını nasıl koruyacağımızı, istihdamı nasıl koruyacağımızı, bir grubun işini kaybetme riskini nasıl bertaraf edeceğimizi de aslında burada konuşmamız gerekiyor, bunlar da çok önemli. Çünkü yapay zekânın toplumda yarattığı en büyük endişelerden biri, işte, makinelerin, robotların iş gücünün yerine geçeceği, insanların yerine geçeceği, bundan dolayı da işverenlerin ciddi anlamda istihdama yönelik birtakım tedbirler alacağı, azaltmalara gideceği, robota işi yaptıracağı -yani kabaca söylüyorum bunu- şeklinde bir endişe var yani bunu da gidermeye yönelik birtakım şeyler yapmak gerekir. Mesela, potansiyel birtakım önlemler alınabilir, yeni iş alanları yaratılabilir, yapay zekâ teknolojilerinin geliştirilmesi, uygulanması, veri analitiği, yapay zekâ uzmanlığı, algoritma geliştirme gibi yeni iş kolları yaratılabilir, insanlarımız bu alanlarda eğitilebilir. Yani biraz evvel bir arkadaşımız söyledi, Millî Eğitim Bakanlığının da dinlenmesi, ne yaptığını, ne yapmaya çalıştığını öğrenmemiz gerekiyor çünkü bizim o iş birliğini de sağlıyor olmamız lazım. Gelecekte oluşacak yeni mesleklere bizim şimdiden adapte olup yapay zekânın yaratacağı bu alanlardaki daraltmaları, en azından yapay zekâ alanında yetişmiş personel yetiştirirsek bu anlamıyla da istihdamı tehdit eden bir boyutunu da buradan bertaraf etmiş olabiliriz. Devlet ve özel sektör bu alanlarda iş gücünü yönlendirecek eğitim programlarını da düzenlemesi gerekir.

Mesela, eğitime yeniden nitelik kazandırılması... Bu, dediğim gibi, işsiz kalmayı önleme işini ya da yeni teknolojilere adapte olma işini bir an önce hızlandırmamız gerekiyor. Bazı ülkelerde tartışılan evrensel temel gelir modeli yani yapay zekânın işsizliği artırdığı bir ortamda bireylerin temel ihtiyaçlarını karşılamalarını sağlayabilecek bir model var. İşte, bizim bu modele uygun bir şeyler yapmamız gerekiyor. İşte, bu tür ülkelerde ne tür sosyal politikalar üretilmiş, bizim ülkemizde de bu tarz bir tartışmanın açılıyor olması çok da önemli. Mesela iş gücü ile yapay zekâ arasında dengeli bir politika götürmek gerekiyor. Yani şirketlerin tamamen otomasyona geçmelerini de sınırlandırmanın regülasyonunu geliştirmek gerekir. Örneğin, bazı iş kollarında insan emeği zorunlu tutulabilir veya şirketler yapay zekâyla yarattıkları değerlerin bir kısmını sosyal fonlara aktarabilir, burada bir istihdam yaratılmıyor ama bir katma değer yaratmışsa bunun bir fona aktarılması olabilir. Mesela, kooperatif modellerinin desteklenmesi gerekir. Çalışanların hem sahiplik hem yönetim hakkına sahip olduğu kooperatifler, iş gücünün yapay zekâ tarafından yerinden edilmesine karşı alternatif bir ekonomik model olarak da sunulabilir. Bir de şu olabilir: Şirketler yapay zekâ ve sistemlerinden kazandıkları gelirden... Çünkü çok yüksek bir para kazanacaklar, yapay zekâ teknolojisini kullanan, rakibine oranla daha fazla bir gelir elde edecek ve büyük ihtimalle de o yapay zekâ teknolojisi kullanmayan rakiplerini elemiş olacak. Yani bazıları, bazı yapılar teknoloji ve yapay zekâyı kullandığı için ister istemez sektörün birkaç iyi oyuncusundan biri olabilir. İşte, mesela böyle olduğunda rakibi batacağı için işsiz kalan bireylerin desteklenmesi burada önemli. Belki burada yapay zekâ vergisi getirilebilir bu şirketlere, böyle bir şey düşünebiliriz. Yani bizim, istihdam alanında daraltıcı birtakım negatif sonuçları olduğunu gördüğümüz yapay zekânın bu negatif etkilerini yok etmeye yönelik de birtakım ekonomik modelleri bir an önce geliştirmemiz gerekiyor. Ben burada özellikle kamu üniversitelerinin çok önemli, değerli olduğunu düşünüyorum. TÜBİTAK'ımızın, işte, savunma sanayimizde önemli hizmetler yapan HAVELSAN gibi, TUSAŞ gibi kurumların çok önemli olduğunu düşünüyorum. Oradan arkadaşların da buralarda dinlenmesinin aslında, hem Komisyonumuza bilgi verme açısından hem destek olma açısından değerli olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FATİH DÖNMEZ - Ben teşekkür ediyorum Ednan Bey.

Şimdi, Zülküf Bey'in bir söz talebi var, ondan sonra Jülide Hanım'a söz vereceğim, sonra buradan Selman Bey'e söz vereceğim.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Ben de Komisyon üyesi bütün arkadaşları, vekillerimi selamlıyorum.

Tabii, bir önceki toplantıda kısmen bir paylaşımda bulunmuştuk yani sadece Divan toplantısı haricinde aslında bu Komisyondan bizim beklentilerimizi de ortaya koyan kısa bir değerlendirme yapmıştık. Bugün açıkçası söylenenler, ortaya konulan yaklaşım hakikaten olumlu ve bir şeyler yapılmak istenildiğini ortaya koyuyor ama açıkçası, biz yapay zekâ noktasında tehlikeleri ne derece öngörebiliyoruz ya da yapay zekânın riskleri noktasında ne derece bilgi sahibiyiz? Bu noktaya sanırım çok daha fazla eğilmemiz, çok daha fazla düşünmemiz ve daha fazla araştırmamız gereken bir süreçteyiz.

Şimdi, ben birkaç hususa gireceğim ama girmeden önce, okuduğum bir iki haber vardı, sadece o örnekleri anımsatarak devam etmek istiyorum. Birincisi, mesela Facebook 2 robot geliştiriyor ve bu robotların kendi aralarında ticaret yapmalarını sağlayabilecek bir program geliştiriyor ama zaman içerisinde Facebook, bu robotların kendi aralarında ticaret yaparken hiç kimsenin bilmediği, İngilizce deforme edilerek oluşturulan yepyeni bir dilin bu robotlar tarafından ortaya çıkarıldığını görüyor yani dışarıdan müdahalenin ötesinde robotlar kendi aralarında yeni bir dil oluşturuyor ve hemen müdahale edip o sistemi, o programı kapatıyorlar; bu, birincisi.

Yine, sanırım Amerika'da -tabii, bu, yetkililerce sonradan inkâr edilen- "Öyle bir simülasyon yapılmadı." denilen bir simülasyon yapılmış, sanırım bir İHA ya da SİHA, bir araca yapay zekâ kontrolüyle bir komut veriliyor, bir düşman alanına, imha edilmesi gereken bir alana saldırılması noktasında bir talimat veriliyor ama daha sonra bu talimat iptal edildiğinde o yapay zekâyla yön verilen İHA dönüp o talimatı veren yani iptal talimatını veren operatörü dahi imha noktasında kendini geliştiriyor. Şimdi, tabii, Amerika bunu inkâr ediyor ama bir gerçeklikten söz ediliyor. Şimdi, bu yapay zekânın öncülerinden olan ve 2024'te Nobel Ödülü'nü alan Geoffrey Hinton bir röportaj veriyor, diyor ki: "Biz yapay zekânın algoritmasını yarattık ama nasıl öğrendiklerini, kendilerini nasıl geliştirdiklerini -ki geliştirdiklerini kabul ederek- biz de bilmiyoruz. Gelecekte çok mühim bir tehlikeyle karşı karşıyayız." Yani insanların dünyanın en zeki ikinci varlığı olabileceği bir süreçten bahsediyoruz. Şimdi, dolayısıyla, bu "machine learning" dedikleri, bir makinenin, yapay zekânın kendi kendini geliştirebildiği, öğrenebildiği bir süreçten bahsediyoruz. Elbette, bunlar yapay zekâyı tümünden reddetmemizi ya da tamamen yokmuş gibi hareket etmemizi gerektirmiyor, bilakis aslında buna yönelik tedbirlerin yoğun bir şekilde alınması ve elbette, bütün arkadaşların da söylediği gibi, aynı zeminde işin etiği, insan haklarını, ayrımcılık yasağını dikkate alan -ki hep söylüyoruz, "Makinenin duygusu yoktur." diyoruz ama sürekli öğrenen bir yapay zekâdan söz ediyoruz- dolayısıyla bunların tamamını, bu ilkeleri esas alan bir çalışma yürütmek zorundayız diye düşünüyorum. Meseleyi elbette ben de... Bugüne kadar Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde Dijital Dönüşüm Ofisi 2021'den bu yana bir çalışma yürütmüşse dinlemeliyiz. Ama 2021'den bu yana yürütülen o yapay zekâ stratejisini biz burada tamamen esas almamalıyız, ne yaptıklarını dinlemeliyiz, bilmeliyiz çünkü çok riskli bir alandan, geleceğin tamamen yapay zekâyla ilerleyeceği bir zamandan söz ediyorsak önce o zaman ne olduğunu önümüze koymamız gerekiyor. Bunun için de elbette burada bu alanda çalışma yürüten sadece Cumhurbaşkanlığı strateji kurulu, Dijital Dönüşüm Ofisinin yapmış olduğu çalışmaları değil, bu alanda çalışma yürüten, hakikaten bu tehlikeyi de öngörüp çalışma yürüten üniversiteler varsa üniversiteleri de dinleyelim istiyoruz. Bu noktada, mesela Kayseri Üniversitesinin robotik otonom sistemler ve yapay zekâyla ilgili oluşturmuş olduğu bir bölüm var, ciddi çalışmalar yürütüyor, Bilkent de öyle. Ama bunların tamamını dinleyebileceğimiz ve en azından bu Meclis Araştırma Komisyonunun Meclis Genel Kuruluna sunacağı bir raporu varsa temelini sağlam ve geleceğini de riskleriyle birlikte zorunluluğu da ortaya koyan bir yaklaşım ortaya koyması gerekiyor. Dolayısıyla bu noktada bizlerin de önerileri var. Biz de öncelikle bu alanda elbette Cumhurbaşkanlığı da dâhil olmak üzere, Cumhurbaşkanlığı strateji kurulu da dâhil olmak üzere çalışma yürüten kimler varsa dinlemek zorunda olduğumuzu, daha sonra bununla beraber araştırmalarımızı gerekirse üniversitelerin ziyaret edilmesi boyutuyla gerçekleştirmemiz gerektiğini düşünüyorum.

Mesela, kaçırdığım bir dipnot vardı, şimdi onu da hatırlatmak istiyorum. Mesela Pentagon. Şimdi, biz nükleer silahların tehlikesini biliyoruz, mesela Japonya'ya atılan atom bombalarının ne hâle getirdiğini biliyoruz, şimdi birçok ülkenin de nükleer silahlara sahip olmak istediğini biliyoruz ama mesela Pentagon'un yaptığı bir açıklama var, diyor ki: "Biz nükleer silahlara yapay zekâyla yön verebileceğimiz bir sistem üzerinde çalışıyoruz, bunu istiyoruz." Şimdi, bu aslında geleceğin yapay zekâ noktasındaki tehlikesini de ortaya koyuyor ama öbür tarafta, bunu öngören Avrupa Birliği Konseyi Parlamentosu bir çalışma yürütüyor. Bu çalışmayı uzunca bir süre yapıyorlar, toplantıları yapıyorlar, yapıyorlar, yapıyorlar, en son 27 ülke, Avrupa Birliği, dünyada ilk olacak şekilde, "yapay zekâ yasası" dediğimiz bir yasa, bir sözleşme ortaya çıkarıyor. Eksikleri elbette vardır ama netice itibarıyla

uzunca bir süre bu tehlikelerin tamamını öngörerek ya da yapay zekânın hayatınıza nasıl işleyeceğini, nasıl dokunacağını da bilerek bir yaklaşım ortaya koyuyor, bir yasa ortaya çıkarıyor. Bu yasayı 2024'ün Ocak ayında 27 ülke imzalıyor, henüz yürürlükte değil, 2026'nın başlarında yürürlüğe girecek. Şimdi, Avrupa Birliğinde 27 ülkenin bakanlar komitesinin Avrupa Konseyinde uzun uzun tartışarak ortaya koyduğu bir yasa varsa, dünyada ilk yasalardan biri ise kesinlikle biz bunu incelemeliyiz ama bu incelemeyi -benim şahsi fikrimdir, öneri olarak da sunacağım- böyle yasayı önümüze alıp yasa üzerinden bir tartışma yapmak yerine, bu yasanın yapılaşma sürecindeki ya da bu yasanın ortaya çıkma sürecindeki o zihni, o yaklaşımı, o felsefeyi, o ruhu almamız gerektiğini düşünüyorum. Dolayısıyla -mümkün müdür bilmiyorum- Komisyonun Avrupa Konseyinin sadece bu noktada çalışma yapan birimlerine bir ziyaret yapıp bir görüşme yapması mümkün müdür? Değilse Avrupa Konseyinden bu noktada gelip burada geniş kapsamlı bir bilgilendirme yapılması söz konusu olabilir mi? Bence bunlar değerlendirilmelidir çünkü meseleye salt Türkiye odaklı bakmamak gerektiği düşüncesindeyim. Mesele hakikaten ciddi bir meseledir, mesele bizim burada dört ay çalışma yapıp, raporu bitirip çekileceğimiz bir alan da değildir, gelecek yapay zekâdır diyoruz. Dolayısıyla bu noktada, benim birinci önerim, özellikle Avrupa Birliği yapay zekâ yasasının da ruhunu anlayabilmek için ya yerinde ya da buradan doğrudan aktarım yapabilecek bir şekilde bir sürecin oluşturulması.

Onun dışında, birçok isim önerildi. Benim, açıkçası, önereceğim birkaç isim vardı ama önerildiği için tekrara girmiyorum. Ama ekstradan zaten daha önce de söylemiştim ki -tekrar söylendi- Cumhurbaşkanlığı da zaten bunu, Dijital Dönüşüm Ofisi grup hâlinde götürmüş. Mesela, ben bir önceki toplantıda -hatırlarsanız- işin hukuk kısmıyla ilgili demiştim ki Adalet Bakanlığı muhakkak dâhil edilmeli ki aynı şekilde öneriler de var ya da Sağlık Bakanlığı dâhil edilmeli, Millî Eğitim Bakanlığı dâhil edilmeli. Bu noktada bu dâhil edilme de bence sadece bir toplantıda onların dinlenmesinden ziyade özellikle önemli olan Bakanlıkların sürecin tamamına bir şekilde dâhil edilmesi gerektiği düşüncesindeyim. Gerekirse bütün toplantılara dâhil ederek, gerekirse önerilerde bulunarak, sadece ilk toplantıda bilgilendirmeyle sınırlı kalmayıp sürecin topyekûn birlikte götürülmesi gerektiği düşüncesindeyim eğer amaç hakikaten siyasetüstü iyi bir çalışma ortaya koymak ise. Önerilen isimlerin haricinde ben Kayseri Üniversitesinin bu noktada yapmış olduğu çalışmaları az çok takip ettim -ki Kapadokya'da bu noktada yapılan sempozyum önemliydi- Bilkentin, İTÜ'nün çalışmaları var. Bireysel olarak işin yargısal kısmıyla ilgili benim de hakikaten yıllar önce okuduğum ve feyzaldığım birkaç makale vardı. Bu makaleyi yazan, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesinden bir araştırma görevlisi ile bir avukat arkadaş var, Avrupa Birliği yapay zekâ yasası çerçevesinde yargılamada yapay zekâ kullanımının değerlendirilmesine ilişkin ki daha sonra sohbet de ettim, isimleri, Öğretim Görevlisi Doktor Muhammet Burak Görentaş Yüzüncü Yıl Üniversitesinden ve Van Barosundan Avukat Hamza Çiftçi. Bu alanda hakikaten böyle kitap yazma noktasında kendilerini epey de geliştirmiş. İşin yargısal kısmıyla ilgili onları da dinleyebileceğimizi düşündüğüm isimler. Bu iki arkadaşı da ben öneriyorum. Onun dışında, zaten genel olarak hemen hemen isimler ortak ama ben tekrar söylüyorum, mesele ciddi ama buna karşılık salt böyle burada güvenlik endişesiyle, kaygısıyla değil, hakikaten işin hem insan hakları kısmını hem toplumsal kısmını esas alan bir yaklaşım ortaya koymak gerekiyor. Bu noktada eğer Avrupa Birliğini esas alıyorsak Avrupa Birliğinin de ortaya koymuş olduğu yapay zekâ yasasının ruhu nasıl oluşturuldu, bunu da bence bilmemiz gerekiyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FATİH DÖNMEZ - Çok teşekkür ediyorum Sayın Uçar.

Şimdi Jülide Hanım'a söz veriyorum.

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Teşekkürler.

Hepimize hayırlı olsun inşallah. Nitelikli bir Komisyon, güzel işler çıkacağına inanıyorum.

Ben de Bolu'da yaşanan, hepimizi derinden sarsan bu yangın felaketiyle ilgili geçmiş olsun diyerek ve kaybettiğimiz bütün canlara Allah'tan rahmet dileyerek başlamak istiyorum. Allah bir daha böyle acılar yaşatmasın inşallah. Bugün de Mecliste çok yoğun olarak bu yangın felaketini görüşüyor, tartışıyor olacağız. İnşallah orada oluşturacağımız komisyon da süreçlere katkı sağlayacaktır diye inanıyorum.

Başkanımızla çalışıyor olmanın büyük bir avantaj olacağına inanıyorum uzlaşmacı kimliği sayesinde. Zaten siyasetüstü bir bakışla ele alacağımızı kendisi ilk konuşmasında da söylemişti. Bu komisyon raporları sadece bugüne dair değil, geleceğe dair de çok önemli, yönlendirici belgeler oluyor, ben bugüne kadar bütün komisyon raporlarından çokça faydalanmış birisi olarak bunu söylüyorum. O yüzden, çok geniş kapsamlı olarak, zamanımız elverdiğince bir çerçeve belge niteliğinde hazırlamaya gayret etmemiz gerektiğini düşünüyorum. Hem bugün hem de yarın açısından çok önemli. Artık son bir haftadır yaşanan Amerika-Çin arasındaki süreçte bu işin ekonomisinin de çok ciddi -zaten büyük bir potansiyeli olduğunu biliyorduk ama- sarsıcı boyutta da etkili olduğunu göstermiş oldu. Geleceğe yönelik her alanda çok ciddi politikalar üretmemiz gereken bir başlık. Bu anlamda, hem dünyadaki hem ülkemizdeki mevcut durumu irdelerek başlamanın kıymetli olacağını... Mevcutta ne durumda olduğumuzu

öncelikle bir görmemiz gerekiyor. Bu bağlamda, ben ilgili olan tüm bakanlıkların mutlaka dinlenmesi gerektiğine inanıyorum. Yine, bu konuda öncü kuruluşlarımız var -tekrara düşmek istemiyorum; Mehmet Ali Bey değindi, diğer arkadaşlarımız değindi- Dijital Dönüşüm Ofisi, yine TÜBİTAK... Hem BİLGEM'de hem Gebze'deki çalışma alanlarında çok ciddi çalışmalar yapılıyor. Üniversitelerimiz; Kapadokya Üniversitesi, az önce söylediler, Kayseri Üniversitesi, ODTÜ'den Boğaziçi'ne, Koç Üniversitesine, TOBB ETÜ'ye kadar, birçok alanda... Tabii, ben bir de Ankara Vekili olarak Ankara Üniversitesi Yapay Zekâ Enstitüsünü de söylemek istiyorum, orada da yine bu dönemde fark yaratan çalışmalar yapılıyor.

Sektörel bazlı olarak mutlaka ele almamız gerektiğini düşünüyorum. Birçok hukuki boyutu, savunma, sağlık, eğitim, çalışma hayatı, güvenlik gibi birçok alanda çok güçlü etkileri olan bir başlık olduğu için bu bağlamda da tek tek ele alınıp, oradaki durumu da görüp geleceğe yönelik yine önerilerin oluşturulmasının kıymetli olduğunu düşünüyorum.

Tabii, ortak akılla oluşturacağımız; çok derin, farklı disiplinlerden istişareler yapacağımız için bu belge ilk defa aslında çok resmî olarak, o strateji belgesinden sonra, ülkemizin temel belgelerinden biri olacak; o yüzden, burada çalışacak uzmanların da çok önemli olduğunu düşünüyorum. Bir önceki konuşmacımızın dediği gibi, ilgili bakanlıklardan uzmanlardan da katkı sağlayarak; sadece dinleyerek değil, bazı konularda yazılı da belki doküman alarak... Yine, dört ay gibi kısa bir süremiz var, bilemiyorum... Araştırma komisyonunda bir tane tecrübem oldu geçmiş dönemde, Ermenek'te yaşanan yine acı bir olayda.

Alt komisyonlar kurma... Hani, zaman kısıtlı olduğu için farklı teknolojileri de kullanarak, işte, dünyadan, Avrupa Birliğinden, Amerika'dan hocalarımızı, akademisyenlerimizi dinleyebiliriz diye düşünüyorum. Yine, sadece belki bir günle sınırlı kalmayıp bazı haftalarda daha yoğun çalışmalar yaparak bu kadar kıymetli bir alanda; Türkiye'nin geleceğine, ekonomisine, gençlere, her alana etkisi olan bu alanda en yüksek eforu sarf ederek, bence, zamanı da daha geniş kullanma imkânımız varsa ya da farklı çalışma tekniklerini kullanma imkânımız varsa hepsini kullanarak, mesaimizi vererek -benim başka komisyonum da olmadığı için rahat konuşuyor olabilirim bu konuda ama- titiz bir çalışma yapmamızın önemli olduğunu düşünüyorum. Atılım yapılması gereken, reformlar yapılması gereken, yasal düzenlemelerin, işte, vatandaşlarımızın, toplumumuzun bu alanda hazırlanması gereken de bir alan olduğu için kıymetli.

Bir de tabii, çalışma hayatı boyutu önemli, benim de alanım olduğu için. Bu anlamda, Bakanlığın uluslararası kuruluşlarla ilgili yaptığı çalışmalar var; yine, Amerika'da, Chicago Üniversitesinde Ufuk Akçığit Hocamız var, önemli çalışmalar yapıyor. Yine, Türkiye Bilişim Sanayicileri Derneğimizde bu alan çalışılıyor, çalışma hayatı konusu. Yapay Zekâ Politikaları Derneği Başkanının özellikle istihdam konusunda çok kıymetli çalışmaları var. Yine, Kapadokya Üniversitesinden hocamız Hasan Ali Bey'in bu konuda çalışmaları çok kıymetli. İTÜ'den hocalarımız var; Altan Çakır, özellikle iş piyasasının yapay zekâ bağlamında değerlendirilmesiyle ilgili. Ya, İTÜ'nün ben özellikle bu alanda çok fark yarattığını, bu araştırmaları yaparken... Her başlıkla ilgili çok kıymetli akademisyenlerimiz var. Sizin de üniversiteniz ama İTÜ'yle daha ciddi bir çalışma yapılmasının faydalı olacağını düşünüyorum, bunu da özellikle belirtmek istiyorum. Yine, iş dünyasından, işte, TİSK, TOBB, TUSİAD, MÜSİAD, birçok çatı örgütümüz var; onlarla görüşmeyi... Yine, emek örgütlerimizin mutlaka... Onlar ne hazırlık yapıyorlar? Onları da süreçle ilgili aslında çalışmaya teşvik edecek şekilde belki bir davet ederek dinlersek katkısı olacak diye inanıyorum. Çok kıymetli Bilişim Vakfı gibi az önce saydığım STK'ler var. Bu bağlamda, hem üniversiteler hem sivil toplum kuruluşları hem emek örgütleri, meslek kuruluşları ve kamuyla birlikte ve uluslararası tecrübelerden de faydalanarak, ilgili uzmanlarımızı da iyi seçerek inşallah güzel bir çalışma yapacağımıza inanıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FATİH DÖNMEZ - Ben teşekkür ediyorum Sayın Bakanım.

Şimdi, Konya Milletvekilimiz Selman Bey'in bir talebi var.

Sayın Özboyacı, buyurun.

SELMAN ÖZBOYACI (Konya) - Sayın Bakanım, Kıymetli Başkanım; çok teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekili mevkidaşlarımız, ben de tabii, Bolu'da yaşanan, hepimizin yüreğini yakan acı hadisede kaybettiğimiz canları rahmetle anıyorum; yaralılarımıza şifalar diliyorum. İnşallah böyle acı olaylarla ülkemiz bir daha karşılaşmaz diye temenni ediyorum, bunun için de üzerimize düşen her şeyi yapmamız gerektiğini düşünüyorum.

Tabii, konumuz yapay zekâ. Çok kıymetli görüşler ifade edildi. Tekrara girmemek açısından, söylemek istediğim birçok şeyin söylendiğini ifade ederek sadece birkaç konuda görüş belirtip kısa tutacağım Sayın Bakanım.

Bu konuda âdeta insanlık zamanla yarışıyor çünkü bizim Komisyon süremiz olarak biçilen dört ay bile yapay zekâ için çok uzun bir süre. Dün Amerikan borsasının trilyon dolar kaybetmesine sebep olan bir teknoloji den bahsediyoruz neticede "yapay zekâ" derken; o sebeple, bu çok hızlı değişen teknolojiye dair yapacağımız bir çalışmada da tabii ki devlet olarak ne yaptığımızı bilmek çok önemli, kıymetli akademisyenlerimizi dinlemek çok önemli ama... Zikredildi, sadece bir başka pencere açmak

açısından söylüyorum: Benim iki tane uluslararası komisyon görevim var; biri Parlamentolar Arası Birlik, biri de Avrupa Birliği Uyum Komisyonu. Zaman zaman "yapay zekâ" başlığıyla toplantılar yapılıyor ve orada ülkeler, devletler, meclisler, parlamenterler yaptıkları çalışmaları anlatıyor. Meclisimizin de bir araştırma merkezi var, malum; aslında buna dair çok güzel bir kanun karşılaştırması yapılmış yani yapay zekâyla ilgili regülasyonlar nedir, hangi ülkede hangi tedbir alınmış, buna dair bir çalışma ben gördüm ama belki "Yabancı ülkeler hangi konularda, hangi başlıklarda, hangi sektörlerde yapay zekâyı daha çok eğiliyorlar ve en başarılı örnekleri nelerdir?" diye bir örnek de ufkumuzun açılması açısından faydalı olur diye düşünüyorum. Çünkü ülkelerin yapay zekâ konusunda farklı farklı konulara önem verdiğini, farklı farklı konulara odaklandığını düşünüyorum. Bu da araştırma merkezimiz tarafından bir raporla bize dünyadaki en iyi yapay zekâ örneklerini göstermeleri açısından faydalı olur diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FATİH DÖNMEZ - Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Sedef, buyurun.

İBRAHİM ETHEM SEDEF (Yozgat) - Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, kıymetli milletvekillerim; öncelikle, Komisyonumuzun Meclisimize, ülkemize, milletimize hayırlı olmasını diliyorum.

Bolu'da yaşanan bu üzücü hadisenin bir daha yaşanmamasını en başta söylüyorum ve bütün kaybettiğimiz canlarımıza -kendi canımız gibi içimiz yandı- hakikaten rahmet diliyorum; inşallah bir daha yaşanmaz. Bu işte ihmali olan tüm sorumlulara da gerekeni devletimizin yapacağına inancımız tamdır.

Evet, Yapay Zekâ gibi çok önemli bir Komisyonun oluşmasından hakikaten mutluluk duyuyoruz çünkü geleceğimizi, tüm dünyayı olduğu gibi ülkemizi, bütün insanlığı ilgilendiren bir konu.

Şimdi, bir öneride bulunmak istiyorum Başkanım. Şimdi, kamu kurum ve kuruluşları var, sivil toplum örgütleri var, odalarımız var. Bunun yanı sıra, tabii, bu işin ticareti bir tarafta, güvenliği bir tarafta. Şöyle baktığımızda, birçok alanı kapsadığı için ana arterde biz Komisyon olarak kurumlarımızda ne ölçüdeyiz, ne aşamadayız, ülke olarak neredeyiz? Ama değerli akademisyenlerimizle de üniversitelerimizle de tabii ki alan alan -yani kimisi eğitim üzerinde, bir yapay zekâ üzerinde çalışma yaptıysa kimisi de belki güvenlik üzerine yaptı, kimisi ticaret üzerine, ekonomik boyutunu ilgilendiriyor, yaptı, onları da- bence alt komisyonlarda mı konuşsak daha iyi olur? Sadece bir fikir beyan etmek istedim. Alt komisyonlarda biz en azından konuları ayrı ele alırsak... Tabii ki buradaki, üniversiteden gelecek değerli hocalarımızın fikirleri çok önemli ama hepsinin bir ilgi alanı ve çalışma alanı var. Üniversitelerimizin hangi konuda neler yaptığını... Alt komisyonlar belli olduktan sonra çağırsak ama ana Komisyona, hepimize resmî kurumlarımızda ülke olarak hangi aşamadayız, altyapımız ne aşamada... Ve ben şunun da olduğuna inanıyorum: Yani, bütün üniversitelerin projelerinin veya özel sektörde yapay zekâyı ilgili proje hazırlayanların, çalışma yapanların, ticaretini yapanların da kurumlarda, Bakanlıklarımızda kayıtlarını, ne bileyim, projelerini sundukları birimlerinin de olduğunu düşünüyorum. En azından, Ticaret Bakanlığımız geldiğinde, bizim ülke olarak yapay zekâyı özel sektörde başvuru yapan veya iş yeri açan, şirket açan hangi, ne kadar şirketimiz var? Yani en azından "Bu ölçüde neredeyiz, nasıl bir boyuttayız?" gibi veya "Adalet Bakanlığımızdan bunun kişisel verilerinin korunmasıyla ilgili neler yapılabilir?" gibi önce kurumlarımızı ana bilgilendirme ama diğerlerini de alt komisyonlarda olmasının daha belki iyi olacağını düşünüyorum. Böyle bir öneri sunmak istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN FATİH DÖNMEZ - Ben teşekkür ediyorum.

Şimdi, Denizli Vekilimiz Sayın Şahin Tin'e söz veriyorum.

ŞAHİN TİN (Denizli) - Teşekkür ederim Başkanım.

Öncelikle Komisyonumuzu tebrik ediyoruz, hayırlı olsun diyorum; Başkanlığınızı tebrik ediyoruz, yeni Divanımız da hayırlı olsun. Geçen toplantıda olamadığım için... Mazeretimiz vardı, yurt dışı programımız olduğundan dolayı katılamamıştık. Hayırlı olsun inşallah.

Ben komisyonlarımızın değerli olduğuna inanıyorum. Tabii, bazı komisyonlar bazen siyasallaştırılabilir yani politik hâle getirilebiliyor ama bence komisyon kapısından içeri girerken kafamızdaki bu siyasal kimliklerimizin hepsini orada, kapıda bırakmak gerektiğini düşünüyorum. Amalar fakatlarla bu bilim, teknoloji yürümüyor. Bilim hep denemelerle yapılıyor; sanayi, teknoloji hep bu şekilde gelişmiştir. O zaman, belki de ülkemize en yararlı bir araştırma komisyonu olarak faydamız olduğunu ortaya koymuş olabiliriz ve neticelerle de Bakanlıklarımızın, kurumlarımızın önünü açmış oluruz; onlara daha çok destek vermiş oluruz çünkü biz sonuçta burada bir yapay zekâ yapmayacağız ya da yapay zekâyı işleyen bir robot yapmayacağız ama onların önünü açabilecek olan konuları veya engelleri kaldırarak daha çok hızlanmasına sebep olacağız.

Bu konuya girmeden önce de tabii, Bolu'da yaşadığımız feci olayla ilgili, yangınla ilgili de ölenlere Allah'tan rahmet diliyoruz ve yaralılara da şifa diliyoruz; tabii ki kalanlara da ailelerine de sabır diliyoruz. Büyük acı bir olay yaşadı Türkiye, ülkemiz; hepimiz üzgünüz bu anlamda.

Şimdi, Türkiye olarak biz, ülke olarak tabii ki endüstri, sanayi devrimlerini hep kaçırdık şimdiye kadar. Bunu siyaseten söylemiyorum yani ülke olarak geldiğimiz nokta ne yazık ki böyle. 4.0'da yakalamaya çalıştık sanayi devrimini, endüstriyi ama onda da tabii ki biz yaklaşıyoruz, onlar bir adım daha fazla koşuyorlar. O sebeple, en azından bu yapay zekâ alanındaki, bu yeni dünya gelişiminde bizim Türkiye olarak yerimizi almamız lazım, muhakkak almak gerekiyor ki... Çünkü bir insanoğlu var dünyada yaşayan ve ikinci bir yapay oğlu gelecek yani yapay zekâ; artık insan olarak bunu algılamamız gerekiyor ve onun da kurallarını koymak gerekiyor burada, öyle bir dünyayı keşfetmek gerekiyor. Onu da yapacak olan bizleriz ama herhâlde hepimizin korkusu veya... Biz işte okuyoruz bilim adamlarından veya filmlere bakıyorsunuz, oralar da bazı gerçekleri yansıtabiliyor. Bir de mesela, bazen şu da olabiliyor: "Uzaylılarla acaba dünyada ne kadar iletişime geçiliyor?" falan; bu tür şeyler de konuşulabiliyor.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Sen film izleme, film çek bundan sonra.

ŞAHİN TİN (Denizli) - Yok, bunların hepsi gerçek Ednan, seninle beraber şey yaparız.

Şimdi, buradaki gerçeklikleri, tabii, görmemiz lazım. Biz Türkiye olarak bu anlamda... Mesela, Amerika'nın altyapısı var baktığınızda yani bugün Amerika'nın Google'ı var, Microsoft'u var, Amazon'u var, OpenAV'ı var yani bir kere tabanı var, veri tabanları var, bizim öyle bir şeyimiz yok. Biz bütün gelişmelerimizi belki de onların üzerinden kullanmaya kalkarsak aslında bir anlamda bilgilerini de paylaşmış oluyorsun. O zaman, Türkiye olarak bizim öncelikle burada kendi ana veri tabanını oluşturacak bir "gov" yani burada Türkiye'nin yapmış olduğu işte bir "arama motoru" dediğimiz şeyi oluşturmamız lazım. Nasıl Rusya yaptıysa, Çin yaptıysa, Amerika, Avrupa, değil mi, birçok ülkeler yaptıysa bunu o şekilde geliştirmek lazım. Mesela, şunu da ben görüyorum, bakıyorum; işte, Amerika her şeye hâkim olmak için yapay zekâda bir yol alıyor, dünyayı hâkimiyet altına almak için baktığında. Avrupa Birliği daha insani, böyle biraz daha insan merkezli bir bakış açısıyla yapay zekâda gelişimi öne sürüyor ve insan güvenilirliğini ön plana çıkarıyor. Bu anlamda baktığımızda, birçok bölgesel ve ülkelerin de aslında değişik gözlerle ya da hedeflerle, amaçlarla bu alana yaklaştığını görmekteyiz. Mesela, Çin'e bakıyorsunuz, Çin'in hedefi var 2030'da dünya lideri olmak gibi. Bakıyorsunuz, bu önemli tabii ki... Bizim geçen yıl bir yurt dışı gezimiz olmuştu; Hong Kong'a, oradan Çin'e Shenzhen'e geçtik. Shenzhen'i de bu Silikon Vadisi gibi düşünün. Huawei'nin davetlisi olarak gittik biz, Sanayi Komisyonu olarak gitmiştik, orada gerçekten çok faydalı bilgiler aldık. Bu anlamda, yapılacak çalışmalarla ilgili bunu da önerebiliriz. Çünkü onlar bu tür organizasyonlarda hem destek veriyor, davet ediyorlar, Huawei'yle bir iletişime geçilebilir çünkü Çin de ayrı bir dünya, Uzak Doğu dünyasının oradaki bu anlamdaki bilgilerini almış olabilir diye düşünüyorum. Bunu organize edebiliriz Sayın Başkanım, bunu buradan belirtmek istedim.

Mesela, Kanada var, Güney Kore var yani bunlar da kendi alanlarında... Mesela, Japonya'nın çok ilginç bir şeyi var - gerçi siz de okumuşsunuzdur ama- insan robotunu geliştirirken daha çok diyor ki, hedefine şunu koymuş: "Bizim nüfusumuz yaşılanıyor -ülke nüfusu- yarın ileride bu yaşlılara bakacak olan insanların, robotların gelişimi." Bunun üzerine bir şey ortaya koyuyor, hem teknoloji çok yüksek o anlamda. Dolayısıyla bizim de yapay zekâda kendi hedeflerimizi koymamız lazım. Tabii ki korkularımız olacaktır çünkü kendi kendinize yarın şöyle düşünebilirsiniz -biz o günleri görür müyüz bilmiyorum tabii ki- bugün atom bombaları var, birçok hidrojen bombaları var, çok yıkıcı, dünyayı yok edecek bombalar var; yapay zekâyla bunlar aynı zamanda kontrol edilecek olursa yarın herhangi bir yapay zekâ kendi alanında geliştiğinde ve robotlar robotları yapabilecek duruma geldiğinde o zaman bombalar da anında patlatılabilir. Mesela, o zaman insan elindeki güç nasıl kontrol edilecek, en önemli şeylerden biri bu. Ama biz tabii ki burada bence nasıl ilerleyebiliriz? Komisyon olarak da sizin Divan Başkanlığınızın vermiş olduğu listeye baktım, gayet güzel; orada birçok hoca var, sektör var, özel sektör var, kurum var, STK var, dernek var; onların içinden seçip buraya çağırılabilir.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Bize gelmedi öyle bir şey.

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Şimdi bilgi verecek.

ŞAHİN TİN (Denizli) - Pardon, Divan Başkanını yanlış söyledim.

BÜŞRA PAKER (İstanbul) - Divan Başkanlığı değil, şahsi bir çalışma.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - El altından almış yani boyut değiştirdi hepsi.

ŞAHİN TİN (Denizli) - Yok, yok, anladım ben. Büşra Hanım'ın bize verdiği şey, tamam, pardon.

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Büşra Hanım kendi hazırladı, kendisi hazırladı.

ŞAHİN TİN (Denizli) - Başlığına bakmadan konuştuğum için...

Daha önce bize araştırma komisyonlarında Divan veriyordu da o yüzden. Acaba öyle mi?

BÜŞRA PAKER (İstanbul) - Daha o aşamaya gelmedik, şimdi, bugünden sonra hazırlanacak.

İBRAHİM ETHEM SEDEF (Yozgat) - Yok, savunmayın, "Biz çalışıyoruz." deyin geçin.

ŞAHİN TİN (Denizli) - Tamam, biz çalışıyoruz ya, çalışıyoruz diyelim.

İBRAHİM ETHEM SEDEF (Yozgat) - "Üzerinde çalışıyoruz." deyin.

ŞAHİN TİN (Denizli) - Şimdi, bu anlamda özel kurumlardan arkadaşların bahsettiği şey var ya, burada çok önemli yani Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımız, TÜBİTAK gibi birçok şeylerimizden oradan buraya gelmesi, bence bize devam etmesi önemli Komisyonumuzda. Tabii, akademik alanda ve özel sektörden de burada arkadaşlarımızı şey yapalım, kamu alanında da yine aynı şekilde burada bulunursa uzmanları, onlarla beraber burada Komisyonumuzda dinleyip yeni bir alana doğru geçebiliriz diyorum.

Ben, inşallah, Komisyonumuzda, burada alınacak kararlar ve çıkacak sonuçlarla hem kurumlarımızın hem de bundan sonra konuşulacak olan şeylerde, hukuki ve teknolojik enerji alanlarında faydalı olacağını düşünüyorum.

Hayırlı olsun diyorum hepinize.

Başarılar diliyorum şimdiden.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN FATİH DÖNMEZ - Ben de çok teşekkür ediyorum Sayın Tin.

Şimdi, İstanbul Vekilimiz Işık Ercan Hanımefendi'ye söz veriyorum.

TUĞBA IŞIK ERCAN (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Bakanım.

Ben de toplantımızın ve Komisyonumuzun hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Yine, Bolu'da vefat eden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet diliyorum, bir daha yaşanmamasını diliyorum. Ben de taze taze yolda gelirken Bolu'daki ailelerimize uğrayarak geldim ve onun hâlen hakikaten manevi atmosferinden çok da çıkabilmiş değilim. Ama Vali Bey'den aldığım bilgiye göre hastanede yalnız 2 yaralı vatandaşımız kalmış. En azından yaralı vatandaşlar anlamında da ümit verici, güzel bir haber oldu benim için de çok daha fazlaydı çünkü sayı.

Diğer yandan, zaten söylenebilecek çok şey söylendi ama Sayın Bakanım, belki çerçeve çizilmesi anlamında... Çünkü dinlenilmesi gereken çok fazla isim var, keşke imkânlar elverse de herkesi dinleyebilsek ama tabii vaktimiz çok sınırlı. Belki bu başlıklar altında, öncelikle kamu kurumlarımız, işte TÜBİTAK, BTK, KVKK gibi kamu kurumlarını dinleyip daha sonra özel sektör ve "start-up"lar ve sonrasında yine akademik kurumlardan seçeceğimiz, alanında belki çok niş olan hocalarımız olmak üzere bir başlıklandırma yapabiliriz diye düşünüyorum. Bunun haricinde yerinde inceleyebileceğimiz Türkiye'de ve eğer yapılabilecekse uluslararası alanda zaten Sayın Vekilimiz bir tavsiyede bulunmuştu ama Türkiye'de de teknoloji merkezleri ve araştırma merkezleri olmak üzere ikiye ayırabiliriz diye düşünüyorum. Teknoloji merkezlerinden yine seçilebilir ama işte İstanbul'da mesela İTÜ'nün ARI Teknokenti, İstanbul Teknopark olarak var. Yine, Ankara'da ODTÜ, İstanbul'la birlikte yine Gebze'deki Bilişim Vadisi katılabilir. Yani, hani böyle nokta atışlarla teknoloji merkezleri ve diğer yandan araştırma merkezleri de... Yine daha çok tabii TÜBİTAK'ın araştırma merkezi, HAVELSAN, ASELSAN gibi kurumların araştırma merkezleri olarak başlıklandırılabilir diye düşünüyorum.

Yine, kamu kurumlarındaki uygulamalarda, baktığım zaman, hemen her bakanlığımızın yapay zekâ uygulama alanları var Sayın Bakanım. Tabii, bu konuda İçişleri Bakanlığımız, Adalet Bakanlığımız, Sağlık Bakanlığımız çok ön plana çıkıyor. Özellikle Covid'den sonra Sağlık Bakanlığımızın kullandığı pek çok program ve işleyiş söz konusu. Belki bunlarda da bütün bakanlıklarımız söz konusu olmasa da en azından hani çok önemli bakanlıklar sıralanabilir diye düşünüyorum yol haritası olarak.

Bunun haricinde, tabii, bütün bu dinlemelerden sonra ben bir şeyi unutmamamızı rica edeceğim kıymetli Bakanım, Meclisteki, meclislerdeki yapay zekâ uygulaması. Bizler hepimiz şu anda Meclisteyiz ve ben kısa bir araştırma yapmıştım bununla ilgili, uluslararası meclislerde nasıl bir yapay zekâ kullanılıyor diye. Örneğin, bizim, Meclisimizde hâlen şu anda bir e-imzayı kullanamıyoruz. Belki böyle tavsiyelerde de Meclisimiz açısından bulunabilir miyiz diye bir öneride bulunmak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FATİH DÖNMEZ - Ben teşekkür ediyorum.

ŞAHİN TİN (Denizli) - Oylamalarda da kullanalım, değil mi? Yoklama istemez o zaman muhalefet.

BAŞKAN FATİH DÖNMEZ - Şimdi, Cahit Özkan Bey'e söz veriyorum.

Sayın Özkan, buyurun.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Öncelikle Komisyonumuzun hayırlara, hayırlı başarılarla, çalışmalara imza atmasını temenni ediyorum.

Yangında hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet niyaz ediyorum, yaralılara acil şifalar diliyorum.

Tabii, bizim hukukta, mahkemelerde "Eski beyanları tekrar ederiz." deriz ve kül hâlinde iki yıllık, üç yıllık konuşmayı tekrar etmiş, ifade etmiş oluruz. Ben de buradaki hazırunun bütün konuşmalarını, beyanlarını gerçekten çok faydalı ve

Komisyunun amacına matuf katkı sağlayıcı olduğuna inanıyorum. Tabii, aslında, bizim burada şu andaki önerilerimizin ana teması Komisyona davet edip konuşturacağımız, dinleyeceğimiz kimler var, kurum, kişi, şahıs, STK, ulusal, uluslararası anlamda? Ama, tabii, aslında dünyada ve Türkiye'de yapay zekâyla ilgili yapılacak çalışmaların istikametini bu konularda bir değerlendirme yapmadan... Yani, biz, yapay zekânın tüketicisi mi olacağız, kullanıcısı mı olacağız, yoksa yapay zekâ alanında, veri alanında dünyaya yön veren bir noktada mı olacağız veya iki arada bir derede mi kalacağız; bunun öncelikle adının konulması lazım.

Şimdi, baktığımız zaman, yapay zekâyı konuşuyorsak bunun temeli veri. Veri varsa yapay zekâ var. Veri varsa yapay zekâyla ilgili geleceği şekillendiren, geleceğe yön veren kişi, kurum, sektör ya da devletler, uluslar, milletler belirlenmiş olacak. Veri nedir? Veri de evrenin yaratıldığı andan itibaren sadece insan davranışları değil, aynı zamanda evrenin kendi hareketlerinden, yerkürenin kendi hareketlerinden mağaradaki ilk insan davranışlarına, duvara kazıdıkları çizgilere, kazıntılara kadar her biri veri, insan davranışı. Ancak veri tarih boyunca hiçbir zaman günümüzde ifade ettiği anlam kadar değerli, kıymetli, stratejik bir noktaya ulaşmadı çünkü günümüzde veriyi stratejik hâle getiren yani ilkel mağara dönemlerinden bugünü ayırıştıran en önemli nokta internet, internetin üzerinde kullandığımız akıllı cihazlar -başta telefon uygulamaları olmak üzere- onun da üzerinde akıllı cihazlarda kullandığımız uygulamalar yani uygulama, akıllı cihaz ve internet. Yani bu üçü günümüzde verinin stratejik olarak önemini artırdı ve yapay zekâ anlamında çok daha ciddi... Yani yapay zekâyla ifade ettiğimiz de -biraz önce Umut Bey de güzel ifade etti, hani sizler de söylediniz- yapay zekâ "makine öğrenmesi" diyoruz yani robotik teknolojiler. Gelecekte robot âlim, robot hukukçu, robot mühendis, robot öğretmen olabilecek mi, bunu konuşuyoruz.

Şimdi, Sayın Başkanım, şu anda dünyada çok ciddi bir yol ayrımındayız. Sadece Türkiye olarak değil, bakın, Türkiye'nin de içinde bulunduğu Kıta Avrupası'na baktığımız zaman, Avrupa bile dünyada veri ve yapay zekâyı yön veren coğrafyalar olmaktan birazcık uzak yani onlar da kara kara düşünüp saçını tutup "Acaba ne yapabiliriz?" diye panik hâlde çalışmalar yürütüyorlar. Bugün devletlerin bile İstiklal Marşı ve bayrağı olmamasına rağmen ciddi anlamda önem atfettiği sadece bir şirket, Google. Yani bugün her birimiz, kaç kere Google'a girdik, arama yaptık. Bunların her biri veri ve o yapay zekâ dediğimiz robotik teknolojilerin âdeta akaryakıtı, benzini mahiyetinde, onların işlerliğine değer katıyor, anlam kazandırıyor. Sadece yüzde 70'ini Google'un teşkil ettiği, bunun yanında Facebook'tan Twitter'a, X'e, Instagram'a, Airbnb'den her türlü internet alışveriş uygulamasına kadar toplanan verilerin toplandığı altyapılar, uygulamalar nerededir diye baktığımızda başta Amerika Birleşik Devletleri'ndeki şirketler olmak üzere dünyanın değişik ülkelerine yayıldığını görüyoruz. "Dünyanın değişik" diyoruz çünkü zaten yüzde 90 civarı bahsettiğimiz 8-10 uygulama, akıllı teknolojiler ve uygulamalarla belli coğrafyalarda toplanmış. Onun için Amerika Birleşik Devletleri yıllar önce özellikle toplanan verilerin âdeta bizim ülkemizdeki Maden Kanunu gibi bütün dünya ülkelerinde maden kanunları o şekilde ifade edilir, ne denir? Madenler devletin hüküm ve tasarrufu altındadır, tekelindedir, mülk onundur. Arazi varsa sizin olabilir ama altındaki maden devletindir. Burada da uygulama Google'ın, Facebook'un, X'in olabilir ama orada toplanan veriler Amerikan ulusunun malıdır diye bir yasal düzenleme yaptılar. Yani şu anda yüzde 90 civarında toplanan bu verilerin büyük oranda Amerikan merkezli uygulamalara ait olduğunu biliyoruz. Bunun dışında, mesela kim risk teşkil edebiliyor? İşte, Rusya... Rusya, sadece Yandex'i çok iddialı gibi gözükebilir ki bizim Türkiye'de var, en çok uygulandığı, kullanıldığını görüyoruz. Türkiye'de yüzde 2 civarında Yandex kullanımı söz konusu, dünya ortalamasına baktığımız zaman Rusya'nın da en çok yaygın uygulamasının yüzde 1'in altında olduğunu görüyoruz. Yani şu anda sazi eline alan yol almaya çalışıyor, almış ve onlar bütün dijital mecraların, internet altyapısının serbestleştirmek suretiyle bütün -zaten yüzde 70'ini, yüzde 80'inini kontrol ettikleri- veri alanının yüzde 100'üne de tahakküm edelim diye bir anlayış var.

Yani, burada, Başkanım, bu meseleyi konuşuyorsak, sonuçları üzerinden tüketicisi olarak değil de bunun kaynağına inerek acaba biz burada mobilizasyonu nasıl sağlarız, nasıl bu işin önünü açarız, Türkiye de bu noktada bir iddia ortaya koyabilir mi diye bir bakış açısıyla da bakmamız gerektiğini düşünüyorum. Bu anlamda, Türkiye ve Kıta Avrupası'nda genelde meseleyi kişisel verilerin korunması kabîlinden yaklaşıyor, deniyor ki: "Kardeşim, bu ciddi anlamda kişi hak ve özgürlükleriyle ilgili ciddi tehdit teşkil eder. Bu tehditlerle ilgili mücadele etmemiz lazım ve bu noktada meseleye bakarken esas fotoğraf kişisel verilerin korunması, kişi hak ve özgürlüklerinin güvence altına alınıcı bir anlayışla bakmamız gerektiğini düşünüyoruz." Bu yanlış değil, elbette kişisel veriler çok önemli ama bu, birazcık -günümüzde veri üretimi ve yapay zekânın gelişimi dikkate alındığı zaman- Nasrettin Hoca'nın türbesi gibi bir görev ifa ediyor. Yani 7 kapılı bir türbede 6 tane kapıda kapı yok, bir tanesinde de kapı 2 tane, 3 tane kilitle kilitlemiş. Yani öyle bir ortamda bir sel, fırtına, bir kasırga, bir tsunami gelirken biz o tsunaminin içerisinde dev bir gemi bile olsak, bir taraftan diğer tarafa savrulma durumuyla karşı karşıya kalırız. Yani biz meseleye bakarken verinin üretimi, verinin depolanması, verinin transferi, verinin ticarileştirilmesi ve bu çerçevede güvenli bir yapay zekâ ikliminde yaşayacağımız bir hukuki altyapıyı buluşturmamız lazım. Yani biz burada nihai bir noktaya geldiğimiz zaman, "Türkiye'nin kişisel verilerini, kişisel verilerimizi koruyoruz." derken, vatandaşlarımız bugün eline aldığı telefonlarla akşama kadar bizim çok kıymetli gördüğümüz verilerini sosyal

medya uygulamaları üzerinden faş ediyorlar. Bütün Avrupa'nın, Amerika'nın, -başta Amerika'nın tabii olmak üzere- uygulamalarında paylaşıyor. "Ben koruyacağım." diye kendi ülkemizin dünyadaki rekabette geri kalmasına neden olacak düzenlemeler yapıyorum ama öbür taraftan, türbenin açık kapılarından giren uygulamalarla benim vatandaşlarımın bütün kişisel verilerini maalesef Amerika'nın ulusal malı hâline gelmesi yolunu da açmış oluyorum. Hasılıkelam, zaten biz burada dinlediğimiz zaman, kıymetli uzmanlar, akademisyenler, konunun tarafları, sivil toplum kuruluşları bizlere bu rekabette Türkiye'nin avantajları, Türkiye'nin uluslararası noktadaki rekabette nereye varacağı konularına odaklanacakları bir vakıa. Zaten şu anda biz bu fırtınanın içerisindeyiz. Bu akan selde "Niagara Şelalesi gibi, bir tsunami gibi ortamda bir kayık mı olacağız, yoksa tsunaminin içerisinde biz de tsunaminin kendisi olup gerekirse evrene ve geleceğe şekil ve yön verme noktasında mı olacağız?" noktalarında yoğunlaşıyor. Onun için bugün Amerika'nın geldiği -bahsettiğimiz uygulamalarla Başkanım- noktanın arka planında rekabetçi ve verileri ticarileştirme üzerinden toparlamaya çalışan bir akıl yatıyor. Bu akıl bizim kişisel veriler meselesiyle konuya yaklaşmamız hâlinde ciddi risk teşkil edecek. Daha önce "Türkiye'de de bu noktada acaba bir veri altyapısı, veri merkezi kurabilir miyiz?" çalışmasında Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi ve Türkiye İstatistik Kurumu Türkiye'nin, tabiri caizse, konvansiyonel, öteden beri var olan en önemli veri tabanı TÜİK'in içerisinde. Bununla ilgili daha önce bir yasal çalışma var ama bütün kurumları dinleyelim ancak kurumlar meselesinden öte, bizim uluslararası alanda rekabete dönük, biraz önce hazırunun teklif etmiş olduğu isimler, meseleye zaten bu noktadan yaklaşacağını düşünüyorum ve verilerin ticarileştirilmesi anlayışına dayalı rekabetçi bir yapay zekâ altyapısını ve veri altyapısını kurmamız gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FATİH DÖNMEZ - Ben teşekkür ediyorum Cahit Bey'e.

En son Büşra Hanım'a söz veriyorum.

Sayın Büşra Paker, buyurun.

BÜŞRA PAKER (İstanbul) - Teşekkür ederim Başkanım.

Toplantımız tekrar hayırlı olsun, Komisyonumuz hayırlı olsun.

Ben de Bolu'da hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet dileyerek söze başlamak istiyorum.

Şimdi tabii, yapay zekâ teknolojilerine ilgi duyan, araştıran ve değerlendiren bir Komisyonla bir aradayız. Bütün vekillerimizin bu konuyla ilgili fikri ve takip ettiği gündemleri var. Bu kadar hatipten sonra ben çok söz almayı tercih etmiyordum, genelde diğer çalıştığımız komisyonlarda da bilirler olabildikince dinleyici kalma taraftarıyım ama yapay zekâ konusunda uzun yıllardır benim de takip ettiğim gündemlerim var hem mesleki olarak hem de partimizde aldığım görevler gereğiyle.

Yapay zekânın birçok alanda avantajlarını ve dezavantajlarını saydığımız süreçler oldu ama bu bizim bu saatten sonra geldiğimiz yerde, bir dönem "Web 4.0" diye tartıştığımız Metaverse'le birlikte aslında yapay zekânın bizi bambaşka bir yere taşıdığını ve bundan sonra asıl verinin işlenmesinin çok daha hızlı ve çok daha kıymetli olduğu bir döneme gelmiş olduğumuzu gösteriyor. Başkanım bahsetti, tabii verinin kıymeti burada bir kez daha öne çıkmış oluyor. Bizim yapay zekâyla ilgili yapılabilecekleri, yapılanları bir taraftan sağlıkta, bir taraftan eğitimde kişiye özel öğrenme modellerinde, bir taraftan tarımda verimlilikte belki de bir yandan da istihdamda neler olduğunu ayrıntılı olarak tabii bu masa etrafında tartışmamız gerekir, konuşmamız, dinlememiz gerekir diye düşünüyorum. Amma velakin bir yandan da tabii devletimizin de yaptığı veya bu konuyu en azından takip ettiği bazı başlıkları olduğunu başkanlarım da vekillerim de defaatle belirttiler. Bizim yani Cumhurbaşkanlığında bulunan hem Dijital Dönüşüm Ofisi ve TÜİK'in koordinasyonunda büyük veri analitik kapasitesini güçlendirecek Kamu Veri Alanı Projesi çalışmalarını belki takip etmemiz gerekiyor. Belki Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisinin Uzaktan Eğitim Kapısı'yla kamu çalışanlarına yönelik verdiği yapay zekâ farkındalık eğitimlerine bir dikkat çekmemiz gerekiyor ama burada benim daha çok önemseydiğim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın yürüttüğü Türkiye için de önemli olan Ulusal Büyük Dil Projesi bizim için önemli olanlardan bir tanesi o, yapay zekâyı kendi ulusal dilimizle beraber hayata geçirmemiz gerekiyor. Bu alanda kendi -dediğim gibi- kişisel de merakım ve ilgim, alakam olması sebebiyle daha önce de mevzusu geçen, birçok panele dinleyici olarak da katıldığım ve bu hocalarla da bir iletişim içinde olduğumdan kaynaklı alanda ne kadar akademisyen, kurum, kuruluş, özel şirket, özellikle girişimci ve "start-up" varsa onları bir şekilde kendi iletişimimde de kalmak adına her daim tutuyordum, bir listem vardı, envanterim vardı diyeyim ben de bir verim vardı Sayın Bakanım, ben bu veriyi kendi ekip arkadaşlarımla paylaşmıştım, ondan bahsediyorlar, öncelikle onu belirtmek isterim. Ama benim için büyük bir memnuniyet, şöyle bir şey oldu: Sona kalmış olmanın bence avantajı, masada zikredilen hemen hemen bütün isimler listemde var. 3 farklı isim bende yoktu, onları özellikle not aldım, sizlerle birlikte onları da ben de tanımak, tanışmak isterim. Onları da mutlaka bu süreçte dinlemek, kendilerini de araştırmak, bilmediğim birileri varsa da tabii ki bu alanda ne yaptıklarını öğrenmek benim açımdan da gerçekten ilham verici oldu, onlar için de bütün vekillerimize çok teşekkür ediyorum. Böyle bir şeyim var, kendi taslağım var ama ben gördüğüm kadarıyla herkesten benzer bir

teklif geliyor. Benim tavsiyem, eğer uygun bulursanız: Öncelikle, bizim yapay zekâ nedir -Vekilim de bahsetti- oradan girmemiz lazım. Neler yapılıyor, nereye gidecek? Çünkü çok geniş bir alan yapay zekâ, tek bir alandan bahsetmiyoruz. Şu ana kadar yaşadığımız tüm alanları değiştirecek bir alan olduğu için nereye kadar çalışacağımızı belirlememiz lazım. Yoksa bence isimleri sonradan yerleştirmek uzmanlıklarına göre çok daha kolay olacaktır. Konu başlıklarıyla yani tipik bir strateji belgesi hazırlığı gibi olması lazım. Önce gideceğimiz hedefleri belki belirleyip stratejik ana hedefleriyle birlikte yola çıkmamız gerektiğini düşünüyorum. Ondan sonra çok fazla uzmanımız var, iyi tarafı bu. Türkiye'de de olan, Türk olup yurt dışında da olan, bu konuda bize destek verebilecek çok fazla bilirkişimiz var, akademisyenimiz, hocamız var, bir de bu işi tecrübe edenler var; ciddi yatırımlar kurmuş şirketlerimiz var, bundan hem gelir elde ediyorlar hem bir yandan da öğreniyorlar, bu öğrenilebilen bir iş, tek başına düz gidebilen bir iş değil, "Yaptım, bitti." denen bir şey değil. Yarının önümüze neler getireceğini, fırsatları da belki onlardan dinlememiz lazım. Bizim için önemli bir kapı olacağını düşünüyorum. Tabii, dışarıdan da bizleri çok takip eden gençlerden ve bu alanda çalışanlardan kişiler var. Bizlere bir şekilde hem Meclisteki telefonlarımıza hem bize şahsi bir şekilde ulaşılar, onlar da burayı merakla bekliyorlar. Bizim tabii, Meclis görevimiz yasal düzenleme belki yapmak ama burada yaptığımız, son çıkaracağımız Komisyon raporu da ciddi bir perspektif sunacaktır ülkenin genelinde bu alanda çalışan herkes açısından. Olabildiğince kapsayıcı bir raporu da tamamlayacağımıza inanıyorum.

Şimdiden hayırlı olsun diyorum.

Arzu edenler olursa da ben diğer grupla da tamamen paylaşabilirim Başkanım.

Çok sağ olun.

BAŞKAN FATİH DÖNMEZ - Peki, çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, üç buçukta başladık, aşağı yukarı bir buçuk saatlik süre içerisinde tüm milletvekillerimize, Komisyonumuzun çok değerli üyelerine de söz vermiş olduk. Hakikaten birbirinden değerli, belki birbiriyle çoğu kere örtüşen, farklılaştığında da bize farklı perspektif açan görüşleri hepinizden ayrı ayrı dinlemiş olduk; ben hepinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Kabaca, sanki 3-4 başlıkta yani konuşmaları da dikkate aldığımızda toparlayacağız gibi gözüküyor. Bir, hakikaten bu yapay zekâ nedir? Yapay zekâyı bir genel bakışa ihtiyaç var gibi gözüküyor. İşte, dünü, bugünü, yarını; nereden başladı, küreselde bugün hangi durumdayız ve yarın bu teknoloji nereye gidebilir? Genelde ortaklaşılan konulardan biri bu.

İkincisi, bireyi ve toplumu etkileme potansiyeli üzerinde arkadaşlarımız durdular. Bunlar, tabii, hiç şüphesiz yararları kadar risklerini de içerecek şekilde, fırsat ve risklerini burada, işte, istihdamdan tutun da kişisel verilerin kullanımına kadar -hukuki-telif yasasına kadar birçok boyutu var. Sanırım, herhâlde Komisyonumuz bu konuları da konunun uzmanlarından dinleyecek.

Yine, ortak dile getirilen konulardan biri, evet, şu anda bu teknolojide öncülüğü Batılı ve Asyalı ülkeler yapıyor olsa da biz yerli ve millî imkanlarla yapay zekâ teknolojileri geliştirebilir miyiz veya bunun üzerine çalışan kurumlarımız, kuruluşlarımız varsa bunları dinlemek de mevcut potansiyelimizi görmek açısından yararlı olabilir, bunu da dile getiren milletvekillerimiz oldu.

Yine, bazı milletvekillerimiz dile getirdi, hukuki düzenlemeler, hem Avrupa Birliğinde hem Amerika'da ve hem de Asya kıtasında hangi durumda? Bu, Komisyonumuzun sonuç raporuna da hiç şüphesiz yansıtacak. Eğer yasal seviyede bir düzenleme ihtiyacı varsa burada dikkat edilmesi gereken hususlar neler olmalı? Burada da bugüne kadar bu alanda yapılan düzenlemelerin bize aktarılması konusu var.

Yani bu 4 başlık, aşağı yukarı arkadaşlarımızın üzerinde durduğu hususlar. Tabii, birçok hususa değinildi ama bu 4-5 ana başlığın altında tahmin ediyorum diğer alt başlıklarla bunlar yapılacak.

Tabii, süremiz kısıtlı açıkçası. Yapay zekâ çok da hızlı gelişen bir teknoloji. İlk çıktığında, üç dört sene önce çıktığında bugünü kimse öngörmüyordu, hatta bu teknolojiyi geliştirenler de öngörmüyordu. Bugün artık onlarca yapay zekâ programlarından bahseder hâle geldik. Bunların bir kısmı genel yapay zekâ. Ben bir yerde dijital ansiklopediye benzetiyorum onu, aslında geçmişte de arama motorlarıyla bu bilgilere erişiyorduk ama o bize kendi algoritmasına göre önceliklendirip belli kaynakları referans gösteriyordu, şimdi yapay zekâ yine isterseniz referanslarını göstermekle birlikte kendisine göre, kendi algoritmasına göre bir sonuç çıkarıp bize sunuyor; yarın hangi aşamada olacak, bilmiyoruz.

Şu anda bildiğimiz şu: İnsan zekâsının üstünde değil ama bu on yıl sonra, yirmi yıl sonra veya daha erken, daha geç insan zekâsının üstüne geçtiğinde ve bir irade ortaya koyup -biraz önce bazı vekillerimizin söylediği gibi- bir yerde insanın zararına çalışabilecek birtakım faaliyetlere girdiğinde ne olacak? Yani buna da işte, aslında "süper yapay zekâ" deniliyor ve bu hakikaten bilimsel araştırmalar da yapabilecek. Bugün bazı bilgileri, evet, bize derli toplu veriyor ama aslında, belli kaynaklardan beslenerek yeni bir bilgi ve fikir üretmeden belki bize sunmuş oluyor ama bu teknoloji geliştiğinde "Aa, bu da var mıymış? Bugüne kadar hiç kimsenin gündeminde yoktu." filan diyeceğimiz sonuçlarla da karşı karşıya gelebiliriz.

Bu kapsamda, bu 4-5 başlık ortak kesiştiğimiz konular. Hiç şüphesiz çok değerli isimler geldi, biraz önce Büşra Hanım da söyledi, tüm vekillerimiz isim verdi; bunlar kişi bazlı isimler de oldu, kurumsal bazlı da oldu. Biz zaten WhatsApp grubu oluşturmuştuk Meclisimizde. Bunu pratik olduğu için söylüyorum, bugün bir kısmını not etmeye çalıştık ama belki kaçırdığımız olabilir, yine o anlamdaki önerilerinizi o gruptan atabilirsiniz veya bir mail hesabı...

Mail hesabınız var mıydı Sezen Hanım?

YASAMA UZMANI SEZEN CİVELEK TOKGÖZ - Oluşuyor şu anda.

BAŞKAN FATİH DÖNMEZ - Oluşuyor. Belki oradan da olabilir, arzu edenler oraya da atabilir ama şu anda en pratik o WhatsApp'taki mesajlaşma grubu olsa gerek.

Artık önümüzdeki haftadan itibaren dinlemeye başlayacağız. Bugün de birçok arkadaşımızın önerdiği bir kurumla başlamak istiyorum. TÜBİTAK Yapay Zekâ Enstitüsü. Utku Hocam da söyledi, orada Mehmet Bey var, hakikaten bu konuda geçmiş de olan birisi. Ben muhtemelen gideriz diye geçtiğimiz hafta da TÜBİTAK Başkanımızı aramıştım, o da tesadüfen buradaymış, Sanayi ve Teknoloji Komisyonunda bir toplantıdaymış. "Sayın Başkanım, böyle bir Komisyon kurduk -onların da bilgisi var- TÜBİTAK'la başlayabiliriz, henüz daha karar vermedik, Komisyonumuzla görüştükten sonra netleştiririz." dedim. O da "Hay hay, seve seve. TÜBİTAK'ta yani Ankara'da ağırlayabiliriz, Gebze'deki Marmara Araştırma Enstitüsü de olabilir." dedi. Çünkü bildiğim kadarıyla yapay zekâ yani BİLGEM'in merkezi Gebze'deki MAM, Marmara Araştırma Merkezi. Oraya gidebiliriz, yerinde dinleyebiliriz. Tabii, onlarla da bir öncesinde oturup hangi konuları, hangi başlıklarda yapacağız diye konuşuruz ama özellikle genel bakışı görmek açısından bu önemli. Yine TÜBİTAK bu konuda çalışıyor, yerli ve millî teknolojilerimiz açısından neredeyiz, bunu da bize rahatlıkla verebilir çünkü TÜBİTAK hem üniversitelerle yakın etkileşim içerisinde, çalışma içerisinde hem kamu kurumlarıyla. Ayrıca, muhtemelen birtakım AR-GE faaliyetleri dolayısıyla özel sektörden, işte, teşvik, başvuru vesaire oluyor, bir destek almayla ilgili, onunla da alakalı bize bu bilgileri verebileceklerini düşünüyorum.

Eğer uygun görürseniz ilk toplantımızı, bu dinlemeyle ilgili kısımda TÜBİTAK'ta yapabiliriz. Biz gününü ve saatini şu anda 3 Şubat gibi planlayabiliriz. 3 Şubat Pazartesi çünkü salı, çarşamba, perşembe Genel Kurul var, ister istemez burada olacağız diye düşünüyorum. Uçakla gitmek isteyenler için biz bu arada uçuş saatlerine de baktık yani Ankara'dan gelmek isteyenler için ama kendi imkânlarıyla gelenler açısından da, onları da zora sokmayacak şekilde sabah sekiz buçuk civarında bir uçağımız var.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - 4 Şubat olsa?

BAŞKAN FATİH DÖNMEZ - 4 Şubat Salı günü grup toplantıları var. Meclis Genel Kurulu açılacak, bizim buraya yetişmemiz zor olur.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Bugün gibi.

BÜŞRA PAKER (İstanbul) - Ama burada yoklamalara yetişme imkânımız...

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Yok, Gebze'de.

BAŞKAN FATİH DÖNMEZ - Ama burada değil, Gebze'de.

Özür dilerim, haftaya olan bu toplantı, TÜBİTAK'taki brifingle ilgili konuşuyorum, şu ana kadar konuştuklarım onunla ilgili. Buradaki bizim çalışma takvimi usulü genelde salı günü, işte, bugünkü saatlerde burada gibi gözüküyor. Burada dinleyeceklerimizi bu saatte dinleyeceğiz, çağıracağım ama TÜBİTAK'a, yerine gideceğimiz için Genel Kurul çalışma saatlerinin ve günlerinin dışında bir saat belirledik. Orada, saatini tam netleştiririz, muhtemelen on buçuk gibi TÜBİTAK MAM'da başlarız, saat on sekiz civarında bir dönüş uçağımız var. TÜBİTAK'la Sabiha Gökçen arası da aşağı yukarı bir otuz-kırk dakikalık bir şey, o transferleri biz TÜBİTAK'la görüşür ayarlarız ama kendi imkânlarıyla gelmek isteyenler hiç şüphesiz o saatte TÜBİTAK MAM'da da olabilirler.

Vakit yeterse Bilişim Vadisine -çok yakın olduğu için söylüyorum- gidilebilir, TOGG'un AR-GE merkezi Bilişim Vadisinde.

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Çok iyi olur aslında.

BAŞKAN FATİH DÖNMEZ - Biliyorsunuz, bu otonom araçlar konusunda yani yapay zekânın bir kısmı da orada, TOGG'da, Belki TOGG olabilir veya başka kurumlar da olabilir. Bilişim Vadisi yakın olduğu için onu biz bir çalışalım müsaadenizle, önümüzdeki haftaki gündemimizi bu şekilde belirleyebiliriz.

Sonrasında, hiç şüphesiz üniversitelerimiz burada hem TOBB ETÜ'nün hakikaten var, Bilkentin var, Kapadokya Üniversitesi var. İTÜ'yü muhakkak dinleyeceğiz çünkü YÖK, bu yapay zekâ programlarının içerik, müfredat hazırlama görevini İstanbul Teknik Üniversitesine vermiş. Ben Rektör Bey'le de görüşmüştüm, o da seve seve yardımcı olacağını söyledi. Belki bir kısmı buraya çağırarak yapacağız, onu ilerleyen haftalarda netleştiririz.

Hiç şüphesiz, yurt dışındaki soydaşlarımızın bu konudaki uzmanlığından yani gelebilirlerse davet ederek ama gelemeyenlerse de işte, bu video konferans yöntemiyle uzaktan bağlanarak dinlemek isteriz. Yine, yabancı uzmanlar olabilir, onlar da video konferans yöntemiyle olabilir. Hani, yurt dışına giderek yerinde bakalım, inceleyelim konusunu notlarımızın arasına aldık ama Komisyon da çok kısa süreli, ona şimdi söz vermiyorum.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Tasarruf tedbirleri...

ŞAHİN TİN (Denizli) - O farklı bir şey, sen de her şeye ters bakıyorsun ya, her şeye bir eksiden bakıyorsun. Onların davetlisi olarak gideceğiz diyoruz, daha ne yapalım.

BAŞKAN FATİH DÖNMEZ - Bu arada, işte, bahsedilen yani şöyle... Tabii o olabilir yani not aldık, şimdi bir şey demeyelim ama Şahin Bey, bahsettiğiniz Huawei firmasının İstanbul'da 500 tane mühendisi çalıştırdığı, İstanbul ve bölge ülkelerine dönük teknik destek hizmetlerini verdiği ciddi bir ofisi de varmış; bu arada bize gelen bilgiler. Belki orası olabilir veya oradan davet olabilir. Buna benzer markaların üzerinde fazla durmayacağım ama benzer teknolojileri ve bu konuda öncülük eden, teknoloji geliştiren şirketler diyelim, artık yerli-yabancı ayırımı yapmaksızın söylüyorum.

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) - Turkcell...

BAŞKAN FATİH DÖNMEZ - Turkcell -iyi hatırlattınız- bu konuda var. Yine benim bildiğim, savunma sanayisinde Baykarın bununla alakalı çalışmaları olduğunu biliyorum. ASELSAN yine savunma sanayimizde bu konuda çalışıyorlar. Hiç şüphesiz, sağlıkta, tarımda, enerjide varsa önerileriniz bunlara bakmamız lazım. Eğitimde yine aynı şekilde bunları değerlendirmek gerekiyor.

Bu arada, biz, tabii rapor yazmayla alakalı olarak da destek isteyeceğimiz kurumları da kendi içimizde bir istişare ettik, onları da sizlerle paylaşmak istiyorum. Bir, Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi, biraz önce de arkadaşlarımız bahsetti. Cumhurbaşkanı Yardımcımızın başkanlığında bu Koordinasyon Kurulu oluşturulmuştu. Oranın sekreteryasını da Dijital Ofis götürüyor. Dijital Ofisin Başkan Vekiliyle de dün görüştük. Onlar destek vermeye ve kamuda yapılanları derli toplu anlatmaya hazır olduklarını söylediler. Biz buraya davet ettiğimizde gelecekler. Yine, Adalet Bakanlığında bununla alakalı bir şube müdürlüğü kurulmuş, oradan bir destek isteyeceğiz, hukuki altyapıyla ilgili olarak. BTK, bilişim hukuku açısından, bilgi teknolojileri açısından bu konu onları da ilgilendirecek. Yine TÜBİTAK, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı diyelim daha doğrusu. TÜBİTAK da oranın biliyorsunuz bir bağlı kuruluşu. Onlardan bir raportör desteği istedik. Üniversitelerle ilgili olarak da -biraz önce tabii, Levent Bey kalktı- orada kendimizi bir üniversiteyle, bir hocayla sınırlamayalım istiyoruz açıkçası çünkü burada en az belki 20 konuyu işleyeceğiz. Şu anda da acele etmeyelim. Bir kısmını da belki dinledikçe uzmanları onlardan rica edebiliriz. Yani bu bölümde bize bir rapor yazmada destek olabilir misiniz diye. Bir kısmını da o şekilde çözelim istiyoruz.

Yine, KVK mesela. Biliyorsunuz, bir kurulumuz da var bu konuda, onu dinleyebiliriz. Siber güvenlikle ilgili kurumun henüz daha yasası yeni geçti. Dolayısıyla onu şey yapacağız...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Geçmedi Başkanım, henüz geçmedi.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - Komisyondan geçti.

BAŞKAN FATİH DÖNMEZ - Özür dilerim, Komisyon aşamasında. Yanlış söyledim. Bu var. Dolayısıyla henüz o kurum hüviyet kazanmadığı için şu anda onu dinleyemeyeceğiz. Bunu şunun için söylüyorum: Siber güvenlikle ilgili bazı arkadaşlarımızın önerileri olmuştu.

Bu arada, müsaadenizle, tam zamanlı olarak bize destek verecek arkadaşlarımızı da size tanıtmak istiyorum. Kanunlar ve Kararlar Daire Başkanlığımız, özellikle bu araştırma komisyonlarına teknik destek veriyor. Ben şimdi kendilerine kısaca söz vereceğim.

Sezen Hanım'dan başlıyoruz, arkadaşları da hem siz tanımış olursunuz.

Evet Sezen Hanım...

YASAMA UZMANI SEZEN CİVELEK TOKGÖZ - Sayın milletvekillerim, Sezen Civelek Tokgöz ismim; Kanunlar ve Kararlar Başkanlığında yasama uzmanı olarak görev yapıyorum. Teşekkür ederim.

BAŞKAN FATİH DÖNMEZ - Evet, şimdi oradan devam edelim.

YASAMA UZMAN YARDIMCISI AKİF ULUTÜRK - Akif Ulutürk, Kanunlar ve Kararlar Başkanlığında yasama uzman yardımcısı olarak çalışıyorum.

YASAMA UZMANI FUAT CAN BAYRAMOĞLU - Fuat Can Bayramoğlu. Ben, Meclis Araştırma Hizmetleri Başkanlığında yasama uzmanı olarak çalışıyorum. İzninizle Sayın Vekilim, sayın vekillerimizin söylediği çalışmaları Araştırma Hizmetleri Başkanlığı bünyesinde yapan uzmanlardan biriyim. Yapay zekânın dünyadaki mevduat örnekleriyle ilgili bir çalışmam var. Onunla ilgili onu söyleyebilirim. "Yapay zekânın yükselişi" başlıklı yine bir çalışmam mevcut. O da Websis üzerinden erişilebilir durumda.

Bir de Sayın Ercan'ın bahsettiği konuyla ilgili olarak da Mecliste yine Websis üzerinden erişilebilir olan parlamentolarda yapay zekânın kullanımıyla ilgili bir çalışmam da mevcut. Bununla ilgili uluslararası toplantılara konuşmacı olarak da katılmışım. Son olarak P20 Zirvesine de katıldım. benzer bir şekilde. Ben de elimden gelen katkıyı yapacağımı söyleyerek teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FATİH DÖNMEZ - Fuat Bey, özellikle öncesinden de yakın çalıştığınız bir arkadaşımızdı. Şimdi, onu geçici olarak Kararlar Dairesine aldık ki Komisyonumuzun bu süre içerisinde tam zamanlı çalışmasını sağlamak için, teşekkür ediyoruz Fuat Bey'e.

Devam edelim.

KOMİSYON UZMANI MUTLU KOÇ - İsmim Mutlu Koç, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı görevini yürüttüm. Onun öncesinde de Hazine Müsteşarlığı kökenliyim. Hazine Müsteşarlığı, Ulaştırma Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı Strateji Bütçe Başkanlığı ve Hazine ve Maliye Bakanlıklarının da görevler aldım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN FATİH DÖNMEZ - Evet, ondan da bu dönemde tam zamanlı olarak -benim Bakanlığım döneminde Strateji Geliştirme Başkanı olarak çalışmıştı- katkı sağlamasını bekliyoruz.

Bir de şimdi benim milletvekili ofisinden danışmanlarımdan özellikle bu işi takip edecek Rasim Bey, sen de kendini tanıt.

KOMİSYON UZMANI RASİM ÇAKICI - Tabii efendim.

Herkese kolaylıklar dilerim sayın vekillerim, Sayın Bakanım. Rasim Çakıcı; ben de bir iletişim fakültesi mezunu olarak kitlesel iletişim araçlarının, sosyal medya olsun medya olsun halkı bilinçlendirme ve yönlendirme konusunda oldukça önemli olduğunu hatırlatmak isterim kıymetli vekillerime. İllaki bunlar da başlıklarımız arasında olacaktır. Elimizden gelen her türlü hizmetimize hazırız.

BAŞKAN FATİH DÖNMEZ - Evet, değerli arkadaşlar, aşağı yukarı iki saatlik bir planlama vardı, böylece tamamlamış olduk sonunu.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkanım, Avrupa Birliğiyle ilgili bir taslak sunulsun deniyor ya.

BAŞKAN FATİH DÖNMEZ - Şimdi, hayır. Onu ben söyledim diye hatırlıyorum. Avrupa Birliğiyle ilgili o tüzük şu anda benim elimde.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Tüzüğü okumaktan bahsedildi mi?

BAŞKAN FATİH DÖNMEZ - Yok ama şöyle: O tüzükle ilgili -o zaman hatırlattığınız için söyleyeyim- BTK'ye bir sordurdum, hani bilişim hukuku, sizin bu konuda bir çalışmanız var mı diye hukuk müşavirliğine. Onlar da henüz daha ellerine yeni geçirmişler, daha çalışıyorlar. Şimdi, belki KVK da olabilir yani onun bir hukukçu gözüyle ama bilişim hukukuna hâkim bir hukukçu gözüyle o metnin bir yorumlanması lazım. Hem gerekçeler anlamında. Dediğinize katılıyorum, hani motamot kopyasını yapacak değiliz. Ben bir göz attım, orada o rapora ilişkin birtakım eleştiriler de var, onu da söyleyeyim. Açtığınız için söyleyeyim, aslında teknik konularda regülasyon benim de eski ilgi alanım, uzmanlık alanım olduğu için söylüyorum. Normalde standartlar işin başında pek belirlenmez çünkü teknolojinin gelişmesine engel olabilirsiniz; olgunlaşmadan önce bazı teknik kuralların belirlenmesi ama zaman içerisinde büyük kitlelerin kullanımına açıldığında belli standartların, özellikle de insana, çevreye zarar vermemesi açısından konulması gerekir. Yani bu, bindiğimiz otomobilden kullandığımız cep telefonuna, ev aletlerine varıncaya kadar öyle. Burada AB'nin yaklaşımıyla Amerika Birleşik Devletleri'nin yaklaşımı biraz farklı. Avrupa Birliği burada biraz proaktif davranma yoluna gitti açıkçası, tercih olarak çünkü dediler ki: "Bu çok klasik bir teknoloji gelmiyor. Dolayısıyla, işin başında biraz bir çerçeve çizmekte fayda var, kontrollü olsun diye." o yaklaşımdan dolayı da o biliyorsunuz, iç tüzük geçtiğimiz yılın temmuz ayında komisyondan da geçti ve ulusal parlamentolara da çağrıda bulundular buna uyum süreciyle ilgili olarak.

Amerika Birleşik Devletleri'nde yasa seviyesinde bir düzenleme olmadı, başkanlık seviyesinde bir yaklaşımla gidiyorlar ve diyorlar ki: "Klasik yaklaşımı Amerika Birleşik Devletleri'nin, belli sorumlulukları teknoloji geliştiricilerinin üzerine atarak gidiyorlar. Daha sonra ihtiyaç olursa bir yasal düzenleme yapabiliriz." Tabii, Çin'de zaten işin başından sonuna devletin bir gözetimi ve denetimi altında gittiği için orada bu anlamda yorumda bulunmak mümkün değil fakat biraz önce Fuat Bey söyledi, bunun dışında Türkiye'de henüz yasamız yok ama strateji belgeleri hazırlandı. Bir sektöre yön verme açısından ve kamu kurumlarının farkındalığını arttırmak açısından. Hiç şüphesiz, bu dört ay sonunda biz hakikaten yasal düzeyde bir düzenlemeye ihtiyaç varsa, sonuç raporunda, Meclis Başkanlığına vereceğimiz raporda da bunu dile getireceğiz. Yürütmeye önerilerimiz, tavsiyelerimiz olacaksa olacak; üniversiteye, teknoloji geliştiricilere ve her şeyden önemlisi bireye ve topluma da birtakım mesajlarımız olacak bu farkındalığı hissettirebilmek ve aktarabilmek adına. Dolayısıyla, o kısmı not ettik, önemli bir doküman.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Daha önce bu noktada çalışma yürüten...

BAŞKAN FATİH DÖNMEZ - Ha, Muhammet Bey'in ismini verdiniz.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Yönlendiren değil bilgilendiren, bu konuda çalışan biri varsa bu bizim için önemli olabilir; yönlendiren değil, bilgilendiren konumunda olursa çok memnun oluruz.

BAŞKAN FATİH DÖNMEZ - Şüphesiz uzmanlık önemli.

Son olarak, Utku Bey'in bir söz talebi vardı.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Bahsettiğiniz konuyla ilgili, bu Avrupa Birliği Başkanlığında bu konuyu çalışan 2 isim benim notlarımda vardı; hem daire başkanı AB hukukuyla ilgili Bahar Uysal ama onun altında da tamamen yapay zekâ üzerine çalışan Çiğdem Akın. Yani eğer AB hukuku üzerine...

BAŞKAN FATİH DÖNMEZ - "AB Başkanlığı" dediğiniz Dışişleri Bakanlığının bünyesinde mi? Not alalım onu.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Evet, orada bir iki isim. Ben ileteceğim zaten size.

Bir de İstanbul programı konusunda acaba gitmişken İTÜ ve oradaki Koç mesela bizim notlarımızda olan yerler. Hani, bir kere gidilmişken programa sığar mı diye düşündüm?

BAŞKAN FATİH DÖNMEZ - Aynı gün Gebze lokasyonu ile Maslak lokasyonu biraz uzak. Biz de düşündük ama İTÜ ile Koç'u beraber yapalım diye düşünüyoruz çünkü biri Sarıyer'de biri Maslak'ta; mobilizasyonumuz daha kolay olur. Aynı günde çıkarmak zor, Bilişim Vadisi yakın olduğu için belki...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - İş Bankasının yapay zekâ fabrikası meselesi geçen hafta çok konuşuldu. Yeri var mı? Nerede olduğunu bilmiyorum ama gidip Barış Karakullukçu'dan yerinde belki...

BÜŞRA PAKER (İstanbul) - Barış Hanım zaten Koç'la beraber çalışıyor. Barış Hanım'ı bence de bir dinlemek lazım.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - İşte onların yeri nerede? Koç'un yapay zekâ araştırma merkezindeler mi yoksa ayrı, İş Bankası... Galiba kulelerde onlar. İstanbul programı diye söylüyorum bunları.

BAŞKAN FATİH DÖNMEZ - Tamam.

Eğer sığdırabilirsek olur. Bir kısmını da artık tabii heyeti 20 kişi bir yere götürmek yerine onları biraz rahatsız edeceğiz, davet edeceğiz. Gittiğimiz yerde hakikaten görsel olarak da bize hitap edebilecek birtakım materyaller varsa gitmek gerekiyor; onun dışında, buraya davet ederek belki hepsini dinleyeceğiz.

Değerli arkadaşlar, izninizle toplantıyı sona erdirmek istiyorum. İlk toplantıda görüşmek üzere tekrar ayrı ayrı hepinize teşekkür ediyoruz.

Kapanma Saati: 17.31